

Tisdagen den 1 december

Kl. 13.00–15.57
18.00–18.21

§ 1 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *John Skoglund* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Peter Johnsson (S) under tiden för hans ledighet den 2 december–7 december.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält John Skoglund som suppleant i kulturutskottet under Peter Johnssons ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald under tiden *den 2 december–7 december* till

suppleant i kulturutskottet
John Skoglund (S)

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2015/16:7 för tisdagen den 24 november i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från näringsutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2015/16:221

Till riksdagen

Interpellation 2015/16:221 Ökad konkurrens på järnvägen
av Jessica Rosencrantz (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 december 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 27 november 2015
Näringsdepartementet
Anna Johansson (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:222

Till riksdagen
Interpellation 2015/16:222 Alkobommar i hamnar
av Sten Bergheden (M)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 11 december 2015.
Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 26 november 2015
Näringsdepartementet
Anna Johansson (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:226

Till riksdagen
Interpellation 2015/16:226 Arbetets påverkan på pensionen
av Anette Åkesson (M)
Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 december 2015.
Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 30 november 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Interpellation 2015/16:229

Till riksdagen
Interpellation 2015/16:229 Bidragsmiljoner för att minska sjukfrånvaron
av Lotta Finstorp (M)
Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 17 december 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 30 november 2015
Socialdepartementet
Annika Strandhäll (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Prot. 2015/16:36
1 december

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2015/16:AU1 Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

Utbildningsutskottets betänkande
2015/16:UbU2 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Konstitutionsutskottets betänkande
2015/16:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande
2015/16:MJU5 Anläggningsbesked för biodrivmedel

Skatteutskottets betänkanden
2015/16:SkU7 Begränsad skattefrihet för utdelning och nya bestämmelser mot skatteflykt i fråga om kupongskatt
2015/16:SkU9 En global standard för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton
2015/16:SkU10 Vissa frågor om behandling av personuppgifter och regleringen av id-kortsverksamheten hos Skatteverket
2015/16:SkU11 Informationsutbytesavtal med Guatemala
2015/16:SkU12 Informationsutbytesavtal med Vanuatu

Näringsutskottets betänkande
2015/16:NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

§ 6 Svar på interpellation 2015/16:204 om överprövning av åtgärdsprogrammen

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):
Fru talman! Gunilla Nordgren har frågat mig om regeringen avser att göra en överprövning av de föreslagna åtgärdsprogrammen och om jag är beredd att skjuta på besluten ett år så som Västerhavets vattendelegation har hemställt om.

Regeringen fattade den 19 november beslut om att regeringen avser att pröva förslagen till åtgärdsprogram för perioden 2016–2021.

Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt gjorde den 11 november 2015 en hemställan om att bland annat få flytta fram datumet för att fastställa åtgärdsprogrammen för 2016–2021 med ett år. I regeringens beslut tydliggörs att denna hemställan aktualiseras först om regeringens prövning leder till att vattenmyndigheterna ska fastställa åtgärdsprogrammen.

Enligt miljöbalken ska åtgärdsprogrammen fastställas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Regeringens beslut innebär att regeringen har tagit ställning till prövningen av vilka åtgärdsprogram som ska gälla för perioden 2016–2021. Det betyder att så länge som regeringens prövning pågår ligger uppgiften att pröva åtgärdsprogrammen inte på vattenmyndigheterna. Regeringens beslut innebär alltså ett avsteg från det som regeringen föreskrivit om i förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. Vattenmyndigheterna kan alltså lugnt avvakta regeringens kommande beslut.

Regeringens prövning kan komma att leda till att regeringen fastställer ett eller flera av åtgärdsprogrammen eller delar av programmen eller beslutar att någon myndighet ska göra det.

Jag har förstått att det hos vattenmyndigheterna har pågått ett arbete med att ta fram ett nytt beslutsunderlag. Det underlaget har getts in till Regeringskansliet. Ytterligare kompletteringar kan dock komma att krävas. Vattenmyndigheternas fortsatta arbete är viktigt för den prövning som regeringen nu ska göra.

Anf. 2 GUNILLA NORDGREN (M):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det som statsrådet säger är riktigt: Samtidigt som jag lämnade in den här interpellationen hade regeringen möte kl. 9 på morgonen. Men det är ändå bra, för då får vi en möjlighet att debattera frågan här.

Att regeringen dröjde så länge med att fatta beslutet att göra en överprövning skapade en stor oro. Som statsrådet sa hemställde en av vatten-delegationerna hos regeringen om att få skjuta på beslutet.

Den 5 augusti fick jag svar från statsrådet på en skriftlig fråga. I svaret stod det att regeringen beredde ärendet. Men inte förrän den 19 november kom beslutet. Det är lite onödigt långt.

Såväl myndigheter, till exempel Jordbruksverket, som ett stort antal kommuner har begärt en överprövning. Åsa Romson har i flera debatter här i kammaren sagt att det ska finnas beslut i höst och att regeringen ska återkomma efter sommaren. Den 19 november är i och för sig efter sommaren, men ganska långt efter.

I juni månad skickade Miljö- och energidepartementet ut en remiss till kommunerna med flera med sitt ändrade yttrande och frågan om man kvarstod vid sina yrkanden om en överprövning. Remissen kom den 10 juni, och den 8 juli skulle svaren vara inne.

Åtgärdsprogrammen är väldigt omfattande, och det krävs att en avvägning görs mellan olika samhällsintressen vad avser kostnader, effekter, konsekvenser och inte minst finansiering.

Vårt jordbruk är hårt konkurrensutsatt. Om vi i Sverige antar regler som ytterligare försvårar för jordbruket har vi snart inget jordbruk kvar. Det är viktigt att svenska lantbrukare inte tvingas till fördyrande åtgärder mer än våra grannländer, för då tappar vi ytterligare konkurrenskraft.

När vi i miljö- och jordbruksutskottet träffade de fem vattendelegationerna ställde jag en fråga om hur mycket kontakt man hade med andra länder i arbetet med att implementera de här reglerna. Det visade sig av svaren att det inte var mycket kontakt man hade haft. Det hade varit lite kontakt med Finland uppe i Västerhavet, men inte särskilt mycket annars.

Danmark beslutade nyligen att skjuta fram beslutet till första halvåret 2016. De antog också ett antal lättnader för skyddszoner med mera.

”Ytterligare kompletteringar kan dock komma att krävas”, säger Åsa Romson i sitt svar. Ska jag tolka det som att statsrådet är beredd att skjuta på beslutet? Det var den andra av de två frågorna i min interpellation, och den första är redan besvarad.

Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Jag har inte bara i svar på skriftliga frågor från riksdagsledamoten Gunilla Nordgren utan också i ett flertal interpellationsdebatter gjort tydligt att i och med att överprövning begärdes för regeringen kommer regeringen också att titta på frågan. Regeringen bereder ärendet. Sedan var det väl lite olika meningar mellan myndigheter och Regeringskansliet om huruvida det behövdes ett formellt beslut om att regeringen ska pröva ärendet eller om det var uppenbart redan av det att vi bereder de ärenden som hänger med att detta har överklagats och lämnats över till regeringen.

Men jag är glad att myndigheterna och Regeringskansliet nu är överens om att det här ligger på regeringens bord och att regeringens prövning är möjlig i de breda delarna när det gäller både helheten och delarna och när det gäller att helheten eller delar kan komma att föras tillbaka.

Det beslutsunderlag som har processats under lång tid har också förändrats så att det inte är de ursprungliga förslagen till åtgärdsprogram för vatten som nu är på bordet utan processade förslag som har tagit många steg framåt, inte minst i dialogen och kontakterna mellan parterna, vilket jag uppskattar och vilket också varit regeringens intention i detta ärende. Vi ser ju att ett starkt vattenarbete är väsentligt för samhället i stort men också för jordbrukarna. Det är den kvalitet vi har på vattnet i Sverige som bestämmer vilken produktionskvalitet vi kan ha på livsmedel och vilket livskraftigt jordbruk vi kan ha i framtiden. Det här är i stora delar ett gemensamt ansvar och ett gemensamt arbete. Här måste vi också hitta gemensamma lösningar.

Självklart är det viktigt att konkurrensförutsättningarna är lika, precis som riksdagsledamoten Nordgren påpekar. Åtgärdsprogrammen är en EU-gemensam politik som styrs inom de gemensamma ramverken. Det är oerhört viktigt att vi är tydliga med att det här är ett arbete som sker i alla länder. Ett gott vattenarbete i Sverige och ett gott vattenarbete i våra grannländer är förutsättningar för varandra. I de delarna tror jag att vi är överens.

Jag kan tyvärr inte i dag säga när regeringens beslut kommer i sak. Det beslut från den 19 november som jag redogjorde för är bara ett beslut i form. Men när beslut kommer i sak är jag angelägen om att det är så välberett att det fungerar för hela det svenska samhället, inklusive jordbrukarna, och att vi får en process framåt i vattenarbetet som verkligen betonar den vattenkvalitet som jag vet att alla svenskar vill att vi ska ha, samtidigt som vi vet att vi måste hitta lösningar för olika branscher, kanske också vid olika tider.

Anf. 4 GUNILLA NORDGREN (M):

Fru talman! Ja, det har varit olika slags samverkan och remisser. I södra Skåne, i södra distriktet, hade man ett sådant här samtal för bara några veckor sedan. Då sa man: Nej, det är vi som fattar beslut, och det ska inte vara någon överprövning. Det har jag själv hört från personer som var där. Då blir man lite förvånad.

Jag håller helt med om att vatten är vårt viktigaste livsmedel. Det är jätteviktigt. Men det är också viktigt att man gör detta i takt med att jordbrukarna klarar av det. Tillsyn för kommunerna kostar en himlans massa pengar. Detta är alltså inte lätt.

Vi släpper ut saker och ting i samma hav. Det finns ingenting som är så globalt som miljö. Antingen utsläppen i Östersjön kommer från Polen eller från Simrishamn är det ett och samma hav. Vi får inte slå undan benen för våra lantbrukare, för då blir det definitivt inte bra.

Jag har också förstått att beslutsunderlagen nu är ganska ordentligt omarbetade och att bland annat de 80 000 hektaren anpassade skyddszoner har blivit ungefär en tredjedel. Då kan man ställa sig frågan – och den har också ställts, åtminstone i min landsända: Är man då beredd att göra en ny remissrunda? Det har ju bara varit några möten men ingen ny remissrunda. Då kanske man skulle få in fler kloka synpunkter.

Detta ärende är så pass viktigt att det ska vara väldigt väl berett när regeringen väl fattar beslut.

Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Jag håller med om ledamotens betoning av att miljö verkligen är en global fråga och att internationellt samarbete i miljö- och klimatfrågor därför är väldigt viktigt. Vi släpper ut samma ämnen i samma hav, och därför måste miljöarbetet ske gemensamt. Samtidigt är aktörer som jordbrukssektorn, friluftssektorn, skogsbruket och stadsbyggnaden väldigt viktiga delar i ett brett och starkt vattenarbete.

Jag tar med mig synpunkterna om att överväga remissrundor och liknande. Det gäller naturligtvis också att inte i onödan stoppa upp, för det finns en stor längtan efter att komma till ett beslut så att vi kan ta oss an uppgiften och börja arbeta med åtgärdsprogrammet. Men självklart ska ärenden vara ordentligt beredda när man tar upp dem till beslut.

Jag tar med mig synpunkterna så får vi se.

Anf. 6 GUNILLA NORDGREN (M):

Fru talman! Tack för svaret, ministern! Detta är så pass viktiga saker att det ska vara väl berett. Det är vi överens om.

Sedan hör man en del om vilka effekter olika åtgärder har. Det är man inte alltid riktigt överens om. Då är det viktigt att man gör en konsekvensanalys så att lantbruket kanske blir mindre skeptiskt. Det blir också kostnader för kommunerna där det inte riktigt finns en finansiering. Man talar om landsbygdsprogrammet, men det finns inte pengar i landsbygdsprogrammet.

Eftersom detta är så stora och dyra saker är det bättre att vänta ett halvår eller ett år och få det ordentligt belyst. Till exempel från Jordbruksverkets sida är man i sitt svar väldigt tydlig med att man vill ha konsekvensanalyser.

Det vore väldigt bra om man kunde göra en remissrunda till så att det blir bra i slutändan.

Prot. 2015/16:36
1 december

Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Jag får tacka för debatten i denna angelägna fråga. Intresset från utskottet och ledamöterna är väldigt viktigt i detta. Jag tror att när det gäller de processuella frågorna, hur vi i framtiden kan processa vattenåtgärdsprogram, vilket vi kommer att behöva göra fler gånger – det är cykler om sex år – får vi se om det finns lärdomar att dra. Det finns också frågor som jag inte tror att vi kan lösa i en handvändning utan som vi måste bygga över tid, till exempel när det gäller ansvarsfördelning och finansieringsmodeller för större åtaganden. Det är en fråga som vi kommer att behöva borra lite mer i. Men jag är också angelägen om att regeringen kan lösa de knutar som har funnits mellan myndigheterna så här långt. Det har varit krav på överprövning, och regeringen tänker göra en sådan så att arbetet sedan kan komma igång på ett bra sätt.

Svar på
interpellationer

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:131 om det nya utanförskapet

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Niklas Wykman har frågat finansminister Magdalena Andersson vad ministern och regeringen vill göra för att bryta det nya utanförskapet och öka drivkrafterna för fler människor att komma i arbete.

Interpellationen har överlämnats till mig för besvarande.

Regeringen ser som sin viktigaste uppgift under mandatperioden att öka sysselsättningen och varaktigt minska arbetslösheten. Vår jobbpolitik tar sin utgångspunkt i människors vilja till arbete och utveckling. Arbete innebär möjligheter till egenförsörjning, gemenskap, tillhörighet och makt att forma sitt liv och sin framtid. Vi har i dag en arbetsmarknad där antalet lediga jobb är fler än någonsin samtidigt som vi har en hög arbetslöshet. Många arbetssökande saknar den kompetens eller erfarenhet som arbetsgivarna efterfrågar för att anställa. Här har personer som saknar fullföljd gymnasieutbildning särskilt svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden.

För att de som har svårt att konkurrera på dagens arbetsmarknad ska kunna ta ansvar och öka sina chanser till jobb krävs att samhället svarar med konkreta möjligheter till utbildning, praktik eller andra insatser som leder till jobb. För att snabba på etableringen av nyanlända på den svenska arbetsmarknaden måste nyanländas kunskaper och färdigheter tas till vara på ett bättre sätt. Möjligheten att få sin tidigare utbildning bedömd och sin kompetens validerad men också att vid behov kunna ta del av ytterligare utbildning är viktigt för att snabbt kunna få ett jobb.

Flera åtgärder med relevans för frågan föreslås i budgetpropositionen för 2016. Regeringens satsningar på Kunskapslyftet innebär både en kraftig utökning av platser och högre kvalitet inom utbildning för vuxna. Målgrupper kan vara såväl nyanlända som unga vuxna som avbrutit gymnasiestudierna samt individer som behöver utbilda sig i en omställningsfas eller fortbilda sig.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen stora framtidsinvesteringar i bostäder, klimatomställning och infrastruktur, en aktiv näringspolitik för fler och växande företag och investeringar i kompetens och matchning för att rusta människor att ta de jobb som växer fram. Dessa satsningar är ett stort och viktigt steg mot att nå regeringens mål, men mer kommer att behöva göras.

I det här sammanhanget vill jag också framhålla betydelsen av att regeringen och Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har enats kring nödvändiga insatser dels för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande, dels insatser för att stärka etableringen av nyanlända.

Anf. 9 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Så här i influensatider och som ömklig man – något som är känt från tv-reklam och annat – vet man att den som är frisk vill en massa saker med livet medan den som är sjuk bara vill bli frisk. Även om det inte är precis jämförbart går det att dra en parallell till läget på arbetsmarknaden: När man har ett jobb och livet flyter på drömmer man om en massa saker och vill göra olika saker, men när man är i utanförskap eller är arbetslös vill man bara ha ett jobb och komma tillbaka in i gemenskapen igen.

Därför gläder det mig att arbetsmarknadsministern talar om hur fler människor ska komma in i arbete och också understryker betydelsen av arbetsgemenskap och den betydelse det har för enskilda människor att få vara i ett sammanhang av andra och känna att man bidrar – att man har någon som väntar på en på morgonen och att man har något att berätta om när man kommer hem på kvällen.

Jag tvivlar inte på att arbetsmarknadsministern och hela regeringen har de högsta ambitioner både när det gäller att skapa arbetstillfällen och när det gäller att pressa tillbaka utanförskapet. Men det som oroar är regeringens och i viss mån också arbetsmarknadsministrarnas historia på området. Förra gången vi hade en socialdemokratisk regering bet sig utanförskapet fast på mycket höga nivåer, och arbetslösheten var i realiteten rekordhög men doldes med hjälp av statistiktrixande. Man räknade ett jobb som flera genom att man delade på dem med olika typer av åtgärder. Nu återvänder arbetsmarknadsministern lite till detta med plusjobb, extrajobb, kunskapslyft och annat, som hundradagarsgarantin, som har utvärderats och i realiteten har visat sig inte leda till fler jobb utan tvärtom i vissa fall till och med till färre jobb. Det har varit ett effektivt sätt att trixa med statistiken, helt enkelt, och få det att verka som om fler arbetar än vad som faktiskt är fallet.

Nu går regeringen återigen i den riktningen med extrajobb och andra saker där man helt enkelt tar bort arbetslösa, inte genom att göra jobben fler utan genom att i stor utsträckning omklassificera människor. Det gör man givetvis för att man 2018 ska kunna stå och berätta att arbetslösheten har sjunkit när det i praktiken inte är så att jobbtillväxten har varit stark utan man i stället har flyttat runt människor i statistiken.

Detta känner svenska folket till. Det känner Ylva Johansson till. Det är vid det här laget välkänt ungefär hur Socialdemokraterna hanterar den typen av frågeställningar. Men hur jobben i verkligheten ska bli fler svarar

däremot inte regeringen på. Jag hade ställt interpellationen till finansminister Magdalena Andersson för att få lite klarhet i hur man ser på de åtgärder som är vidtagna för fler jobb.

I den budgetproposition som Ylva Johansson och regeringen har lagt på riksdagens bord framgår det att man utgår från att jobbskatteavdraget och alliansregeringens åtgärder pressar tillbaka jämviktsarbetslösheten med ungefär 1–2 procentenheter. Därför, fru talman, undrar jag hur arbetsmarknadsministern ser på till exempel jobbskatteavdraget. Enligt budgeten leder det till ungefär 1–2 procentenheter lägre jämviktsarbetslöshet. Är det någonting som arbetsmarknadsministern står bakom?

Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Vi fick nu höra en del om vad den förra socialdemokratiska regeringen gjorde. Men däremellan har vi haft borgerlig regering i åtta år. Under den tiden växte arbetslösheten samtidigt som matchningen försämrades. Vi fick alltså fler jobb som arbetsgivarna sökte folk till men där de inte hittade rätt kompetens. Samtidigt fick vi fler arbetslösa. Speciellt långtidsarbetslösheten och ungdomsarbetslösheten ökade. Det känns som att ska man utvärdera någonting borde man även utvärdera vad den förra regeringen har gjort.

När det gäller inriktningen av politiken tycker jag att arbetsmarknadsministerns svar är mycket bra. Det handlar om: Vad är det vi lägger resurserna på? Vad är det största problemet? Ja, det största problemet är den höga arbetslösheten och samtidigt flaskhalsen med alla arbetsgivare som söker folk utan att hitta rätt kompetens. Då gör man en kombination av det här. Man höjer de arbetslösas kompetens så att de kan ta de jobb som faktiskt finns. Det är precis den inriktning som regeringen har.

När det gäller den förra regeringen var det alldeles för lite satsningar på utbildning men väldigt mycket på skattesänkningar. Vi kan nu utvärdera: Vad ledde den här politiken till – det var stora skattesänkningar som hela tiden ökades på. Ja, den ledde till massarbetslöshet. Man kan konstatera att detta inte var lösningen på problemet, utan vi måste prova någonting nytt. Det är väldigt enkelt. Det är utbildning som är det absolut viktigaste. Det är det som också arbetsgivarna säger. Det viktigaste är att man hittar personal med rätt kompetens.

Det är på det sättet som vi i Sverige har konkurrerat internationellt – det kan man se om man ser tillbaka i historien. Vi har inte konkurrerat med låglönejobb, för det kommer alltid att vara människor runt om i världen som har lägre löner än svenskarna. Vi kan också se att många lågkvalificerade jobb har flyttat till andra länder. Vi har konkurrerat med kunskap genom att stärka arbetstagarna så att de blir attraktiva på arbetsmarknaden. Jag är helt övertygad om att det är rätt väg att gå även denna gång.

Den viktigaste frågan är: Vad gör vi med de resurser vi har? Jag tycker inte att vi ska fortsätta att sänka skatten om och om igen när vi ser att det faktiskt inte ledde till fler jobb och att det blev mindre resurser till välfärden. Det är helt avgörande att vi har ett utbildningssystem som fungerar för att förbereda människor för de jobb som ändå finns. Det är en del av offentlig sektor. Därför tror jag att det är helt rätt väg att gå. Men självklart handlar det även om att skapa bästa förutsättningar för företagen, de privata jobben.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

På tal om meningslösa åtgärder kan vi titta på fas 3 som har dömts ut. Det har inte lett till fler jobb. Det är väldigt många människor som har känt sig förnedrade, framför allt på grund av att de inte har fått en riktig lön trots att de har arbetat heltid. Riksdagen gav under förra mandatperioden ett tillkännagivande om att man skulle stoppa den åtgärden så länge det var så låg kvalitet. Nu sker en kvalitetssäkring i arbetsmarknadspolitiken, där man också ger Arbetsförmedlingen större möjligheter att faktiskt hjälpa de arbetslösa. Det måste ändå vara målet.

Jag kan säga att jag håller med interpellanten om en del som skrivs. Saknar man gymnasieutbildning är chansen till jobb väldigt liten. Men det är precis det som regeringen nu rättar till. Jag hoppas att vi kan vara eniga i den delen. Men det går inte att kombinera med stora skattesänkningar, för då räcker helt enkelt inte pengarna till nödvändiga utbildningssatsningar.

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag delar Niklas Wykmans bild av vikten av att få ett arbete. Den som inte har ett arbete vill inget hellre än att ha ett arbete att gå till. Därför är det nu glädjande att arbetslösheten sjunker ganska kraftfullt och att nya jobb kommer till.

Vi har levt med en borgerlig budget ända fram till i somras, men vi har inte en enda dag sedan jag tillträdde haft en borgerlig arbetsmarknadspolitik. Vi lade om arbetsmarknadspolitiken från dag ett. Vi har satsat på att prioritera utbildning, avreglera arbetsmarknadspolitiken och avreglera Arbetsförmedlingen. Vi har satsat på flexibilitet, på insatser från första dagen och på att lägga om arbetet för att möta arbetsgivarnas behov – det har under många år med den borgerliga regeringen varit en eftersatt fråga.

Nu ser vi att arbetslösheten sjunker. Det är glädjande. Men det är från en mycket hög nivå. Det kommer att krävas fler insatser för att vi ska klara av att ge alla människor plats på arbetsmarknaden.

Moderaterna faller ofta i detta att skattepolitiken är det enda verkssamma verktyget i jobbpolitiken. Men vi har nu ett läge med en ganska stark efterfrågan i svensk ekonomi. Det är ganska bra drag i svensk ekonomi. Jobben växer till, och arbetslösheten sjunker. I det läget tror jag att det är få kunniga personer som förespråkar generella skattesänkningar för att ta sig an arbetslösheten. Snarare handlar det om utbildning och riktade insatser för att säkerställa att det finns personer som kan ta de lediga jobben. Det är där arbetsmarknadspolitikens roll är när det gäller jobbskapandet. Arbetsmarknadspolitiken skapar inte nya jobb, men arbetsmarknadspolitiken kan se till att de lediga jobben tillsätts. Därmed skapas nya jobb, eftersom företag kan expandera på det sätt som de vill, och även offentliga verksamheter kan expandera på det sätt som de planerar.

Jag tycker att det är lite tråkigt, fru talman, när man beskriver utbildning, vuxenutbildning, som trixande med statistiken. Man kan naturligtvis ha den uppfattningen. Jag har en motsatt uppfattning. Jag tycker att utbildning är den enskilt viktigaste investering som samhället kan göra i en människa. Jag tycker också att utbildning är den enskilt viktigaste investering som en individ kan göra för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden och själv påverka så att man inte fastnar i ett utanförskap.

Utbildning är inte lösningen på allt, men det är den enskilt viktigaste insatsen för att både stärka individens ställning på arbetsmarknaden och få

en bättre fungerande arbetsmarknad så att arbetsgivarna kan få tag i personer med rätt kompetens. Regeringen kommer att fortsätta satsa stort på utbildning.

Anf. 12 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Genom åren har det riktats många typer av kritik mot Socialdemokraterna. Det har kanske inte handlat om brist på självtillräcklighet eller självgodhet.

Det är tydligt nu för tiden. Det var någon som sa en gång att verkligheten är Socialdemokraternas värsta fiende. Det finns de som lever kvar i det förflutna, där de tror sig kunna definiera sanningen och skriva om vad en människa säger hur mycket som helst. De tror sig kunna förvränga en människas ord och på olika sätt försöka vrida hela uppfattningen om den politiska debatten och samtalsklimatet. Men internet, möjligheten att gå tillbaka till inspelningar och höra vad folk egentligen har sagt och så vidare har vridit det vapnet ur händerna på Ylva Johansson med flera kollegor. Det gör inte, fru talman, att man inte försöker använda det ändå.

Jag har aldrig hävdat, arbetsmarknadsministern, att utbildning är ett trixande med statistiken. Ett trixande med statistiken är det däremot om man tar människor från en åtgärd där de klassificeras som arbetslösa och stoppar in dem i en annan åtgärd som är väldigt lik den första åtgärden men har ett annat namn och sedan klassificerar dem som om de skulle ha ett arbete och vara sysselsatta. Det är ett trixande, Ylva Johansson, inte att utbilda människor – det är det aldrig någon som har sagt.

Men i dessa tider, när Socialdemokraterna i dag, tror jag, får sin sämsta SCB-notering någonsin, kanske de själva kommer att komma på att den där typen av retorik inte är så framgångsrik.

Fru talman! Amsåtgärder skapar inga fler jobb, säger arbetsmarknadsministern. Det är korrekt. Ändå är det fullt av Amsutbildningar och Amsåtgärder som presenteras i arbetsmarknadsministerns svar på hur jobben ska bli fler. Det är lite anmärkningsvärt. Vad gör arbetsmarknadsministern egentligen för att jobbefterfrågan ska öka, att själva arbetstillfällena i ekonomin ska bli fler? Är det skattehöjningarna på 40 miljarder kronor på jobb och tillväxt som gör att svenska företag ska våga anställa fler? Är det det ekonomiskt mycket osäkra läge som regeringen kastar in Sverige i, med ett avskaffat överskottsmål, med oklarhet om man ska hålla utgiftstaken och en stor instabilitet i vilka politiska besked som faktiskt gäller när man har ett regeringsparti som säger att de själva skulle ha varit emot regeringens politik om de varit i opposition? Är det den typen av skattehöjningar och instabilitet som gör att fler ska våga anställa, eller varifrån ska jobben egentligen komma, arbetsmarknadsministern? På vilket sätt ska fler vilja anställa i det klimatet?

Fru talman! Arbetsmarknadsministern sa att de har levt med Alliansens budget i ett år. Under den tiden har antalet jobb blivit många fler. Sysselsättningen har ökat, och arbetslösheten har pressats tillbaka. Man får helt enkelt bara gratulera den sittande regeringen till att de fick regera sitt första år med en allianspolitik som gjorde att detta kunde hända.

Sedan säger arbetsministern att de inte en enda dag har haft Alliansens arbetsmarknadspolitik. Det har varit min arbetsmarknadspolitik från dag ett, säger hon. Då säger jag att det är inget fel på självförtroendet när man tror att man kliver in på Arbetsmarknadsdepartementet, lägger upp några

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

strategier och så är de i verkan från dag ett. Det är ett sensationellt uttalande, fru talman. Arbetsmarknadsministern är nog innerst inne glad över jobbskatteavdraget som, enligt hennes egen budget, har sänkt jämviktsarbetslösheten med 1–2 procentenheter.

Jag undrar, arbetsmarknadsministern: Om jobbskatteavdraget är så dåligt, varför tar regeringen inte bort det?

Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Om man söker efter nya jobb kan man ju börja med de jobb som faktiskt finns i landet. Vart femte jobb kan inte tillsättas på grund av att arbetsgivaren inte hittar rätt kompetens, så vi kan börja med att se till att dessa jobb tillsätts.

Då kan man slå två flugor i en smäll. Man hjälper arbetsgivarna att hitta folk, och man hjälper de arbetslösa att komma i arbete. Regeringens fokus nu är att se till att man stärker de arbetslösas kompetens. Det är mycket viktigare än att fortsätta på den skattesänkarlinje som inte har fungerat. Det finns svart på vitt att arbetslösheten ökade under de här åren, och i takt med att arbetslösheten ökade sänktes skatterna mer och mer. Men det fick inte effekt, och därför måste vi hitta någonting nytt som leder framåt.

Vi kan se, precis som Niklas Wykman skriver i sin interpellation, att den som saknar gymnasiekompetens löper flera gånger högre risk att drabbas av arbetslöshet och har svårare att ta sig ur arbetslösheten. Då är det där man ska satsa och se till att alla får grundläggande kompetens.

Det är ju bra om Moderaterna nu är med på den linjen, men tidigare har det varit långt ifrån någon självklarhet. Inte ens grundskolekompetens har varit en självklarhet att få hjälp med inom Arbetsförmedlingen. Nu inför regeringen rätt till komvux. Det innebär att alla naturligtvis ska ha rätt till gymnasieutbildning, men man ska även senare i livet kunna komplettera med komvux. Vi utökar naturligtvis också utbildningsplatserna på andra utbildningar. Jag tror att detta är extremt viktigt.

Ska man utvärdera någonting historiskt, när det var en socialdemokratisk regering, har vi Kunskapslyftet, där vi lovade att halvera arbetslösheten. Vi lyckades stärka människors kompetens, och de fick jobb när konjunkturen vände. Mer av det spåret tror jag är bra.

Anf. 14 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Niklas Wykman inleder sitt första inlägg på ett intressant sätt, måste man säga. Faktiskt om det inte skymtar lite grann av insikt i det inlägget! Niklas Wykman säger att det är influensatider nu och att de som är sjuka bara vill bli friska. Jag vet inte om Niklas Wykman nyligen har haft influensa och kanske därigenom fått den insikten, fru talman, men det är väl mycket som pekar på det.

Sedan fortsätter, hör och häpna, Niklas Wykman och säger att om man är arbetslös så vill man bara ha ett jobb. Nu tror jag inte att Niklas Wykman har varit arbetslös eller känt detta någon gång, för han har väl varit anställd på det moderata partikansliet de senaste tio åren, men bortsett från det och om man betänker att Niklas Wykman står för en politik som går ut på att man inte tror på att arbetslösa vill ha ett jobb är det här spännande.

Denna lilla gnista av insikt som man möjligen kan spåra i Niklas Wykmans första inlägg kommer bort sedan när man ser vad han vill göra, för då är det ju klassisk, misslyckad, traditionell, dålig moderat politik. Han

vill öka de så kallade drivkrafterna. Han tror att om man binder fast hästen vid väggen och piskar den så springer den fort.

Men det funkade det inte riktigt så. Om 400 000 personer i det här landet är arbetslösa för att de, som Hillevi Larsson påpekar, inte har den utbildning eller de erfarenheter som krävs för att ta de jobb som finns ska vi naturligtvis med en arbetsmarknads- och utbildningspolitik erbjuda de arbetslösa den möjligheten så att de kan ta de jobb som finns, särskilt om vi säger att vi förstår att den som är arbetslös bara vill ha ett jobb.

Fru talman! Det som har varit Niklas Wykmans och hans partis politik under åtta år är just att sänka ersättningen till de arbetslösa. Det är att öka skattekliften mellan den som inte har ett jobb och den som har ett jobb i syfte att öka de så kallade drivkrafterna. Man tror nämligen i realiteten inte på vad man själv säger. Niklas Wykman, fru talman, är helt övertygad om att 400 000 personer i det här landet har valt arbetslöshet framför arbete eftersom det inte är lönsamt att arbeta.

Då är Niklas Wykmans recept naturligtvis ett sjätte jobbskatteavdrag eftersom de första fem tydligen inte ökade på motivationen för de arbetslösa tillräckligt mycket. Men någonstans kan man faktiskt börja fundera lite grann. Niklas Wykman säger ju, fru talman, att det finns en annan orsak än lathet till att unga människor är arbetslösa – det framskymtar lite av en Dr Jekyll och Mr Hyde-identitet hos Niklas Wykman – för här erkänner han faktiskt att det kanske kan vara så att det är bristen på gymnasiekompetens som påverkar ungdomsarbetslösheten.

Sedan är dock Niklas Wykman tillbaka i det moderata diket igen och hävdar att det ska vara låga löner för ungdomar, att man ska ha lägre trösklar och att man ska öka drivkrafterna.

Min fråga till Niklas Wykman är därför: Har Niklas Wykman inte dragit några som helst slutsatser av de här små stjärnfallen, de små korta glimtarna av insikt om vad som är de verkliga problemen med arbetslösheten?

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Moderaterna har, som jag sa tidigare, en olycklig fixering vid skattepolitiken. Om man tror att skattepolitiken är det som är arbetsmarknadspolitik tar det förstås tid innan man kan börja genomföra något. Då måste man först få igenom sin budget, och sedan tar det lite tid innan den kan börja gälla.

Om man däremot inser att arbetsmarknadspolitik handlar om väldigt mycket mer än skattepolitik och att de andra delarna dessutom är mer verkningfulla än skattepolitiken kan man börja tillämpa det redan från första dagen, vilket också den här regeringen har gjort.

Den gamla regeringen styrde Arbetsförmedlingen till en dysfunktionell myndighet. Man styrde arbetsmarknadspolitik med ett stenhårt regelverk som gjorde att det blev viktigare för arbetsförmedlingarna att leva upp till regelverket än att se till att människor fick jobb. Man styrde även på ett sådant sätt att väldigt få arbetsgivare upplevde att de kunde få professionell hjälp i sin rekrytering från Arbetsförmedlingen.

Det här har vi ändrat nu. Vi avreglerar Arbetsförmedlingen. Vi avreglerar arbetsmarknadspolitik. Vi har ställt om hela inriktningen till att ha större fokus på arbetsgivarnas behov. Det är till syvende och sist en arbetsgivare som ska anställa. Den olyckliga fixeringen vid att koncentrera sig

enbart på dem som står längst från arbetsmarknaden gjorde också att arbetsgivarna fick allt svårare att hitta rätt kompetens.

En annan viktig sak är samverkan med andra aktörer. Självklart kan varken regeringen eller Arbetsförmedlingen själv lösa arbetslösheten. Det gäller att samverka med andra. Några av de viktiga aktörerna är arbetsmarknadens parter och Sveriges kommuner. Vi har lagt ned mycket energi och tid på att bygga ett bra samarbete med Sveriges kommuner och med arbetsmarknadens parter. Det är också ett samarbete som bär frukt. När flera samverkar kan ett och ett faktiskt bli mer än två.

Den här olyckliga låsningen vid skattepolitiken fick också en effekt som många människor har fått betala, nämligen att arbetslösheten steg under den gamla regeringens tid. Ungdomsarbetslösheten steg till sådana katastrofala nivåer att vi blev berättigade till EU-stöd för att klara av den. Miljard efter miljard, uppemot 100 miljarder, satsade den gamla regeringen på ineffektiva skattesänkningar av arbetsgivaravgiften för ungdomar – en metod som inte fungerade. När man införde den utlovade man att den skulle lösa ungdomsarbetslösheten. Resultatet blev bedrövtligt: Ungdomsarbetslösheten steg.

Nu när vi tar bort den skattesubventionen hotar man med att ungdomsarbetslösheten kommer att öka. Men resultatet är faktiskt att ungdomsarbetslösheten sjunker. Det beror naturligtvis inte på att vi tar bort den skattesubventionen, men det beror på andra åtgärder som är mer verkningsfulla. Det handlar om att möta de individer som står längst från arbetsmarknaden med verkningsfulla åtgärder, och det handlar om att satsa stort på att rusta människor för att de ska kunna ta de lediga jobben.

Niklas Wykman frågar vem som ska våga anställa. Uppenbarligen är det ganska många som vågar, eftersom vi just nu har fler lediga jobb i Sverige än vi någonsin har haft. Det är en stor utmaning för arbetsmarknadspolitiken – och för utbildningspolitiken – att se till att de lediga jobben kan tillsättas.

Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern!

Det är klart att en dag som denna är frustrerande för socialdemokratin, med dess sämsta resultat någonsin i en SCB-mätning. Men, fru talman, jag tror inte att det hjälper att fortsätta förvränga verkligheten på klassiskt S-manér från 70- och 80-talen, där man är helt övertygad om att man sitter inne med verkligheten, så sann och oförvrängd att man kan pådyvla alla andra den oavsett hur den egentligen ser ut utanför partiprogrammet.

Om man utvärderar hur det ekonomiska läget i Sverige såg ut 2014, arbetsmarknadsministern, finner man att Sverige hade de starkaste offentliga finanserna i EU. Bland alla jämförbara länder stod Sverige ut med de starkaste offentliga finanserna. Sverige 2014 efter alliansregeringen hade den högsta sysselsättningsgraden i hela Europeiska unionen. Vi hade lyckats tredje bäst i Europa med att skapa jobb bland unga. Vi hade starkast sysselsättningsutveckling bland äldre av alla jämförbara länder.

Högt sysselsättningsgrad i hela EU är väl ändå inte så nattsvart som arbetsmarknadsministern beskriver det. Alla människor vet ju om att världen drabbades av en mycket stor ekonomisk kris 2008. Det är klart att den påverkade också svensk arbetsmarknad. Det var ju inte Alliansens fel. Det var för den delen inte heller arbetsmarknadsministerns fel.

Nu har vi en handfallen regering som inte vidtar några åtgärder. Man säger sig ha drabbats av ytterligare en kris som man inte kände till trots att Carl Bildt och Anders Borg berättade om den här mandatperiodens stora utmaningar redan före valet.

90-talskrisen tog Socialdemokraterna till slut på sig skulden för – tio år för sent, enligt Kjell-Olof Feldt. Den utanförskapskris som man har orsakat och fortsätter att orsaka i Sverige, med ett stigande utanförskap, kommer nog Ylva Johansson att ta på sig någon dag – tio år för sent, får hon väl säga då.

Anf. 17 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! När man har lyssnat på Niklas Wykmans senaste inlägg kan man konstatera att det inte fanns ett ord om arbetsmarknaden. Det fanns inte ett konstruktivt förslag från Moderaterna om hur man ska hantera arbetslösheten eller ungdomsarbetslösheten eller den utmaning vi har när det kommer många nyanlända till Sverige – inte ett enda ord.

De som har suttit här och lyssnat har kunnat konstatera det, men man kan dessutom läsa protokoll, titta på webbsändningar och annat och konstatera att det är tomt. Det är sorgligt tomt i ett sargat moderatparti som har drabbats av en ledarkris, ett sargat moderatparti som efter åtta år fick respass av svenska folket för att man misslyckades med det man lovade, det vill säga att pressa tillbaka arbetslösheten.

När det här sargade moderatpartiet ska försöka ta sig in i arbetsmarknadsdebatten börjar man prata om 70- och 80-tal. Det är väl ganska symptomatiskt – åhörarna kan konstatera detta.

De gamla Moderaterna blir inte bättre för att de kallar sig för Nya moderaterna. Den gamla moderata retoriken om utanförskap låter inte fräschare för att man kallar det för det nya utanförskapet. Och det sjätte jobbskatteavdraget är inte mer innovativt eller bättre än det första eller det andra eller det tredje eller det fjärde eller det femte.

Det sjätte jobbskatteavdraget är det enda lilla halmstrå i arbetsmarknadspolitiken som Niklas Wykman kan hålla i. Men här i dag – och det hedrar Niklas Wykman – skämdes han för att ta upp det när han skulle diskutera arbetsmarknadspolitik. Det halmstrået håller naturligtvis inte.

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig göra några påpekanden: Sverige har den högsta sysselsättningsgraden. Vi har starka offentliga finanser. Vi har hög sysselsättningsgrad – högre än alla andra – när det gäller äldre på arbetsmarknaden.

Det var ju det som gällde när den gamla regeringen tillträdde. Det var ju det ni tog över.

Vad ni ändrade under tiden ni regerade var att arbetslösheten steg från en nivå som Fredrik Reinfeldt i opposition beskrev som massarbetslöshet till nästan 2 procentenheter högre, anmärkningsvärt nog kombinerat med oerhört stora vakanser på arbetsmarknaden och en ungdomsarbetslöshet på uppemot 25 procent – så hög att den renderade stöd från andra EU-länder. Det är inget vidare facit av moderat arbetsmarknadspolitik.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:137 om försämrad hushållsekonomi och jobben

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig om jag ser några risker med att försämrad hushållsekonomi kan komma att påverka jobbtillväxten på svensk arbetsmarknad.

Låt mig börja med att konstatera att det inte finns några tecken på att hushållens ekonomi kommer att försämras. Tvärtom bedömer regeringen att hushållens disponibla inkomst kommer att fortsätta utvecklas positivt och att konsumtionen under de närmaste åren kommer att öka i en snabbare takt än vad den gjort de senaste åren. Det bidrar till att efterfrågan på arbetskraft ökar.

Hushållens sparande har under flera år generellt varit högt. Det ger utrymme för ökad konsumtion, vilket kan förstärka konjunkturuppgången. Men hushåll med små ekonomiska marginaler har inte haft utrymme att vare sig spara eller konsumera i den utsträckning som vore önskvärd. Regeringens politik innebär en tydlig förstärkning av den disponibla inkomsten för dessa hushåll. Det ger möjlighet för dem att öka sin konsumtion, och det gynnar också jobben.

De förändringar i skattepolitiken som regeringen har föreslagit i budgetpropositionen kommer huvudsakligen att beröra hushåll med relativt höga inkomster. I dessa hushåll påverkas inte konsumtionen lika direkt av förändringar i nettoinkomsten. Konjunkturinstitutet bedömer att minskningen av ROT- och RUT-avdragen inte påverkar arbetsutbudet i någon betydande omfattning.

Vi behöver investera i Sverige för att möta framtidens utmaningar. Regeringen föreslår i budgetpropositionen omfattande satsningar på bland annat bostadsbyggande, klimatomställning, utbildning, hälso- och sjukvård samt äldreomsorg. Ökad offentlig konsumtion har ingen direkt effekt på hushållens disponibla inkomster, men det innebär en ökad efterfrågan på arbetskraft i offentlig sektor. Mer välfärdstjänster bidrar dessutom till allmänt bättre levnadsvillkor och en jämnare inkomstfördelning som i förlängningen leder till fler jobb.

Anf. 20 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag ber att få tacka Ylva Johansson för svaret på min interpellation. Jag har ställt den eftersom jag är lite orolig över den utveckling vi ser i Sverige, inte minst vad gäller jobb, tillväxt och människors möjligheter att stå på egna ben på sikt.

Under alliansregeringen genomförde vi en lång rad reformer för att stärka Sverige, för att fler skulle kunna leva på det de tjänade på sitt arbete och, självklart, för att fler skulle arbeta och därmed ha en inkomst.

När vi sa att det alltid ska löna sig att arbeta, att den som arbetar ska få mer pengar i plånboken och att det är rimligt att den som arbetar tjänar mer än den som inte arbetar var det inte tomma ord eller sloganer – det var konkreta, raka besked om vad vi ville göra, vad vi gjorde och varför vi gjorde det.

Nu ser vi en annan politik. På arbetsmarknadsområdet ser vi förvisso få reformer, men de som görs får ofta låg, ingen eller kanske direkt motsatt effekt.

Det handlar om stora, viktiga vallöften för Socialdemokraterna, såsom 90-dagarsgarantin och traineejobben. Av de 32 000 traineejobb som utlovades i valet har det hittills bara blivit ett enda. Och 90-dagarsgarantin, som väl får ses som Socialdemokraternas absolut viktigaste vallöfte och som enligt egen utsago skulle bli Stefan Löfvens första regeringsbeslut som statsminister, får vi se vad det blir av. Han verkar ibland tvivla på åtgärden, men arbetsmarknadsministern tycks fortfarande tro på den.

Det vore dock bra om hon inte gjorde det eftersom man i efterhand har kunnat konstatera att den i stort sett identiska 100-dagarsgarantin inte fungerade. Den var ineffektiv, dyr och verkningslös eftersom den inte levererade några jobb.

Regeringens brist på jobb- och tillväxtskapande åtgärder är en sak. Min interpellation handlar främst om det som ger sämre förutsättningar för svenska folket vad gäller jobb och tillväxt. Det gäller alla dem som arbetar men också företagen.

En skattechock på omkring 30 miljarder per år på arbete får konsekvenser för de allra flesta. Åtta av tio hushåll beräknas få sämre ekonomi med regeringens och Ylva Johanssons politik. Självaste Finansdepartementet sa sex av tio hushåll när budgeten presenterades. Det korrelerar inte riktigt med det svar jag har fått av Ylva Johansson om att de flesta inte berörs.

Inkomstskatten kommer att höjas för 1,2 miljoner löntagare. Det blir dyrare att anställa såväl unga som äldre. Bensinskatten höjs. RUT- och ROT-avdragen försämras, och världens högsta marginalskatt införs.

Fru talman! Det är inte bara en åtgärd som leder till försämrad hushållsekonomi för de allra flesta, utan det är många. Det är regeringens samlade politik.

Vad ser Ylva Johansson för effekter av detta på den svenska arbetsmarknaden? Vad är statsrådets besked till alla de medborgare som kan se fram emot att fira jul och nyår med en regering som har styrt med Alliansens budget men som därefter måste rätta sig efter regeringens egen budget och en försämrad hushållsekonomi?

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld vill tala om plånboksfrågorna, om hushållsekonomin.

Här är min plånbok. Det viktigaste jag har i den är fotona på mina barn. Det vi gör i vår budget är att investera stort i en bättre skola. Det kan man inte köpa själv med en hundralapp till i skattesänkning, utan det kräver gemensamma investeringar. Vi investerar i lärarna, i lärarnas kompetens, i attraktiviteten i läraryrket, i mindre barngrupper och i mindre klasser.

Vi investerar också i äldreomsorgen och i mycket annat viktigt som många människor är beroende av.

Vi ger också en väsentlig förstärkning till de familjer och de individer som hade det allra knappast under den gamla regeringens tid. Vi förstärker för de arbetslösa med ersättning från arbetslöshetskassan. Vi förstärker för de ensamstående föräldrarna. Vi förstärker för pensionärerna, framför allt för dem som har det sämst ställt.

Det vi gör med vår ekonomiska politik är att utjämna klyftor genom att satsa mest på dem som har det sämst. Samtidigt bidrar dessa satsningar till

jobbtillväxten, eftersom vi vet att dessa hushåll i stor utsträckning kommer att använda sina pengar till konsumtion.

Det är tråkigt att Christian Holm Barenfeld är så bekymrad över utvecklingen, men det står honom givetvis fritt att vara det.

Många andra gläds när arbetslösheten nu faller och faller snabbare än många trodde. Ungdomsarbetslösheten har minskat med över 3 procentenheter på ett år. Det är i alla fall jag glad över. Det kommer att innebära att färre ungdomar kommer att behöva en arbetsmarknadspolitisk åtgärd för att vi ska nå 90-dagarsgarantin. Det tycker jag är bra.

Anf. 22 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Ja, det är tråkigt att behöva vara oroad över utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden och för svensk politik.

Det är bra att statsrådet tror på sin egen politik. Det vore hemskt annars. Men vi är tyvärr inte överens. Visst kan vi se förbättringar på arbetslöshetsområdet, vilket är bra. Jag tror inte att statsrådet medvetet jobbar för att det ska ändras.

Redan från dag ett har regeringen, enligt statsrådet själv, styrt med en annan politik men med Alliansens budget. Men lika lite som vi kunde stå här i oktober 2006 eller i januari 2007 och säga att allt bra var en Sven Otto Littorin-effekt, eller därefter Hillevi Engström-effekt eller Elisabeth Svantesson-effekt, kan man säga att allt som har skett under detta år är en Ylva Johansson-effekt. Det gäller även det som har varit svårt, jobbigt och inte så positivt.

Den politik som regeringen lägger grunden till genom sin budget kanske inte ger effekt i dag, i morgon, i nästa vecka och kanske ens i januari eller juni nästa år eftersom det tar tid att förändra.

Vi kan dock konstatera att 1,2 miljoner hushåll får höjd inkomstskatt med regeringens budget. Åtta av tio får försämrad hushållsekonomi. Till och med när finansminister Magdalena Andersson själv räknar på det får sex av tio försämrad hushållsekonomi. Försämrad hushållsekonomi är inte bra. Det minskar konsumtionen, och det vet vi effekterna av.

Jag skulle också kunna hålla upp min plånbok. Jag har viktiga saker i den. Ylva Johanssons är säkert tjockare än min, men även jag har det nog bättre än många andra.

Det är bra att ni investerar i skola, utbildning och äldreomsorg. Men om jobben inte blir fler, om folks hushållsekonomi inte ökar, om inkomsterna inte ökar och om de som arbetar inte blir fler och tjänar mer finns mindre pengar att investera i det som vi alla tycker är så viktigt, till exempel skola, utbildning, äldreomsorg och infrastruktur. Nu har vi en stor utmaning i att se till att de som söker sig hit på grund av krig och förtryck kommer in på arbetsmarknaden. Då är det viktigt att det finns jobb.

På detta område levererade Alliansen. Vi hade säkert kunna leverera ännu mer. Vi har många förslag om hur jobben ska bli fler och hur det ska bli mer lönsamt att arbeta jämfört med att inte göra det. På det sättet jobbar vi.

Sedan fanns det en finanskris som aldrig kommer upp när regeringens företrädare pratar. Men det är de facto så att fler personer, ungefär 340 000 personer fler, arbetade i Sverige vid valet 2014 än vid valet 2006.

Jag vill fråga statsrådet Johansson: Vad ser du för direkta konsekvenser av det faktum att 1,2 miljoner hushåll får höjd inkomstskatt och att åtta av tio hushåll får sämre förutsättningar?

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Anf. 23 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld har ställt en viktig fråga. Det handlar om två delar: Det är jobbtillväxten – hur vi får fler jobb att växa till i Sverige – och sedan har vi en viktig fråga som är kopplad till det, nämligen den försämring av hushållens ekonomi som vi ser blir följden av regeringens budget.

Vi ser att skuldsättningen har ökat de senaste åren, trots att vi har haft en finansiell oro. Åtta av tio får det sämre med regeringens budget, precis som Christian Holm Barenfeld sa. Sverige är på väg åt fel håll med regeringens politik på detta område.

Ni har haft åtta år på er att förbereda, Ylva Johansson. Ni har styrt under ett år med Alliansens budget. Du har vid ett flertal tillfällen sagt att du ska fixa jobben. Därför undrar jag vilka reformer som ser till att jobben blir fler. Det påverkar definitivt de personer som står utanför arbetsmarknaden, vilket i sin tur påverkar hushållens ekonomi.

Min fråga är: Vilka jobb har arbetsmarknadsministern fixat, kopplat till reformerna?

Anf. 24 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig svara på frågorna.

Vilken direkt effekt ser vi av att de som tjänar allra mest får lite höjd inkomstskatt? Jo, den direkta effekten blir att vi kan investera i skolan och i deras barns och i allas barns skolgång.

Vi ska vända en utveckling som är mycket negativ. Svensk skola har haft en negativ utveckling under flera år. Skolresultaten har sjunkit dramatiskt. Det är ingen lätt sak att vända, och det kommer att ta tid. Men det är dags att vi gör det nu.

I stället för att satsa pengarna på skattesänkningar för dem som har det bäst ställt ska vi satsa på det som är bra för barnen och för samhället och på det som är livsviktigt för jobben, nämligen en bra skola och en bra utveckling.

Jag har debatterat med Jenny Petersson många gånger, men jag kan säga det igen: Arbetsmarknadspolitiken skapar inte de nya jobben, men arbetsmarknadspolitiken kan se till att vi får en matchning som gör att de lediga jobben kan tillsättas. När företag kan få tag i den personal som behövs kan de expandera på det sätt de vill, tacka ja till en ny order och ta sig an nya utmaningar. Därmed skapas nya jobb.

Därutöver krävs investeringar, något som har varit eftersatt under många års tid i Sverige. Men nu satsar regeringen på bostadsbyggande, infrastruktur och omställning till ett mer klimatsmart samhälle och gör även mycket stora satsningar på utbildning.

Anf. 25 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Det är väldigt få debatter med socialdemokrater, oavsett om det är med Ylva Johansson, Patrik Björck eller någon annan, där de inte säger att de vill höja skatten för dem som tjänar mest. Men Sverige ligger redan bra till i den skatteligan.

Även om de nu vill göra det gör de bedömningen att vi har det oerhört bra i Sverige. Men 1,2 miljoner löntagare drabbas vid nyår av regeringens skattehöjningar. Återigen: Åtta av tio hushåll får en försämrad ekonomi. Det är alltså inte så som man vill ge sken av, nämligen att det är höginkomsttagare, direktörer och börs-vd:ar som drabbas. De drabbas också, men även vanliga hushåll med genomsnittliga löntagare som har helt ordinarie jobb och det vi alla anser vara en normal vardag drabbas.

De stora skattesänkningar som regeringen kritiserar är jobbskatteavdraget. Det var det som såg till att fler människor fick behålla mer av det de tjänar i plånboken och som gav störst utslag för dem som tjänar allra minst. Det är också anledningen till att regeringen låter det vara kvar.

Men man försöker plocka tillbaka den tusenlapp eller de 1 500 kronor som varje löntagare fick i plånboken till statskassan på andra sätt och levererar därmed en sämre hushållsekonomi.

Jag är oroad för jobben i detta läge, utifrån de försämringar som riktas mot genomsnittliga svenskars hushållsekonomi och mot jobben.

Anf. 26 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Det viktigaste i dag för våra barns framtid är att fler har ett arbete att gå till i Sverige. Under Alliansens tid skapades nya arbetstillfällen. Vi hade en stor reformagenda. Det gick snabbt, kanske alltför snabbt ibland, men det gick framåt och vi hade reformer på detta område.

Det behövs, för om vi ska klara vår gemensamma välfärd är det viktigt att fler har ett jobb att gå till, inte färre. Man behöver jobba längre upp i åldrarna. Därför har vi en agenda där vi sätter jobben främst. Så är inte fallet med arbetsmarknadsministern och regeringen.

Ylva Johansson säger att det inte är hon som ska fixa jobben. Det är att backa ytterligare från det man har sagt. Man backar från att man ska fixa jobben, från 90-dagarsgarantin och från målet att ha EU:s lägsta arbetslöshet. Det tycker jag är beklagligt.

Jag förväntar mig och hoppas att regeringen ska prioritera jobbtillväxt. Det behöver Sverige. Regeringen behöver även arbeta med hushållsekonomin för Sveriges invånare.

Jag kan bara beklaga att åtta av tio får det sämre med regeringens budget. Vi behöver förslag som går i en annan riktning och som sätter jobben främst.

Anf. 27 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Nej, Christian Holm Barenfeld, regeringen gör inte bedömningen att vi har det för bra, tvärtom. Om vi hade levt i den bästa av världar hade vi inte behövt några skattehöjningar.

Skatt har inte något egenvärde. Skatteintäkterna är till för att finansiera välfärd, utbildning och investeringar. Tyvärr är revorna i välfärden stora, och behoven av utveckling är mycket stora när det gäller kvaliteten i skolan. Behovet av investeringar för jobben är stort, och klyftorna i samhället är alltför stora. Då behöver också de som tjänar mest vara med och betala lite mer.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Elisabeth Svantesson har frågat mig hur regeringen säkerställer att de sociala företagens verksamhet kan fortsätta växa när sysselsättningsfasen avvecklas.

Sociala företag vars verksamhet och mål handlar om att skapa samhällsnytta är viktiga verktyg för att möta specifika samhällsutmaningar. Dessa entreprenörer och företag drivs på kommersiell basis och kan vara verksamma inom många olika områden, men gemensamt är att de mäter framgång i samhällsnytta i stället för i pengar och vinstmaximering. Vinsten återinvesteras oftast helt i egna eller liknande verksamheter.

De arbetsintegrerande sociala företagen gör i dag en stor insats när det gäller att skapa arbetstillfällen för människor som har varit arbetslösa länge. Arbetsintegrerande sociala företag driver näringsverksamhet med det övergripande målet att integrera människor som har stora svårigheter att få eller kunna behålla ett arbete i samhälle och arbetsliv där de anställda oftast uppbär olika typer av arbetsmarknadspolitiska stöd. Många sociala företag är också anordnare i fas 3 i jobb- och utvecklingsgarantin.

Staten har på olika sätt gett finansieringsstöd till kooperativ utveckling sedan 1983. Enligt förordningen (2001:1194) om statsbidrag till kooperativ utveckling, m.m. får bidrag ges till kooperativa utvecklingscentra som har som huvudsaklig uppgift att ge råd och information som behövs inför, under och efter start av kooperativa och andra liknande företag. Bidrag får också lämnas för att stimulera lokalt och regionalt utvecklingsarbete med inriktning på företagande samt för att utveckla nya verksamheter och metoder. År 2015 lämnades 36 miljoner kronor i enlighet med denna förordning.

Viktigt att nämna i sammanhanget är också det nationella socialfondsprogrammet 2014–2020. Socialfondsprogrammet möjliggör insatser som breddar arbetsmarknaden bland annat genom socialt företagande i syfte att skapa nya innovativa vägar in i arbetslivet för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det kan handla om att stödja arbetsintegrerande sociala företag. Prioriteringen i socialfondsprogrammet av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ger tillsammans med stöd till nyföretagande möjlighet till projekt som kan skapa arbetstillfällen genom sociala företag.

Som ett aktuellt exempel på ett socialfondsprojekt med bäring på den sociala ekonomin kan nämnas att Svenska ESF-rådet under 2015 har beslutat om en förstudie om civilsamhället och den sociala ekonomins roll i arbetsmarknadspolitiken.

Jag bedömer att arbetsintegrerande sociala företag ska kunna ha en fortsatt mycket viktig roll när det gäller att ge dem som står längst ifrån arbetsmarknaden en väg tillbaka. Regeringen kommer att fortsätta dialogen med de arbetsintegrerande sociala företagen.

Anf. 29 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret!

Jag kan säga att svaret är bra på många sätt. Det förklarar för den som lyssnar på debatten vad sociala företag är, så det behöver jag inte ägna tid åt.

Svar på
interpellationer

Det enda som jag inte skulle kunna skriva under på själv är det sista stycket, som också är orsaken till att jag har skrivit den här interpellationen. Arbetsmarknadsministern säger att hon bedömer att de här företagen har en fortsatt mycket viktig roll och säger att man kommer att fortsätta dialogen. Men att göra den bedömningen och att fortsätta dialogen är inte samma sak som att tala om vad man tänker göra för att de sociala företagen faktiskt ska kunna verka i Sverige.

Det finns få saker som är så fantastiska som att göra besök i företag och andra verksamheter och träffa människor som har stått utanför arbetsmarknaden under väldigt lång tid. Man kanske har haft en långtidssjukskrivning och får komma tillbaka, prova på ett jobb, vara delaktig och känna: Här har jag en plats, här finns jag med i en gemenskap, här betyder det något att jag kommer på morgonen.

I många sociala företag är det just den typen av berättelser som man möts av. Människor som någon hade gömt, någon hade glömt och någon inte hade frågat efter har nu fått en plats, en viktig del i ett företag. I de sociala företagen är man med i den demokratiska processen. Många är medlemmar i den ekonomiska föreningen och får delta på styrelsemöten och driva utvecklingen framåt. Det är verkligen viktiga företag och en viktig del i både närings- och arbetsmarknadspolitiken för att ge fler jobb.

Problemet just nu är att det råder enormt stor osäkerhet bland de sociala företagen i Sverige. När man pratar med olika aktörer på området är det just den osäkerhet som regeringen nu förmår skapa som är problematisk. Det är sociala företag som har varslat anställda. Det finns stor osäkerhet kring vad som händer. Sysselsättningsfasen ska avvecklas. Vad händer då för oss, hur kommer vår roll att påverkas, vad kommer att hända med handledarstöd och så vidare? Frånvaron av de praktiska, konkreta beskederna skapar enorm osäkerhet.

Långtidsarbetslöshet är något av det värsta som vi har på svensk arbetsmarknad. Det tror jag att jag och arbetsmarknadsministern är mycket eniga om. Men då måste det också till verktyg för att på allvar hjälpa människor att komma tillbaka från långtidssjukskrivningar och långtidsarbetslöshet. De sociala företagen är en viktig väg dit. Då måste man göra allt vad man kan för att underlätta för de här företagen och inte skapa osäkerhet och på det sättet försvåra.

Jag vill ändå ge arbetsmarknadsministern chansen att här i dag berätta vad regeringen tänker göra konkret. Vilka besked har man till de sociala företagen, så att de ska veta att de faktiskt kan jobba på framåt och inte behöver varsla eller skriva korta avtal utan faktiskt kan tänka sig finnas kvar på svensk arbetsmarknad? Den frågan vill jag ställa till ministern.

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är en viktig fråga som Elisabeth Svantesson tar upp. Men det är inte alldeles enkelt att svara på frågan. Jag ska återkomma till svaret på den konkreta frågan.

Sociala företag i allmänhet och arbetsintegrerande sociala företag i synnerhet är naturligtvis företag. De ska kunna leva som företag. Därför är det viktigt för mig att ha ett nära samarbete med närings- och innovationsminister Mikael Damberg i de här frågorna. Det är klart att det inte är arbetsmarknadspolitiska åtgärder som är grunden för att sociala företag

ska kunna bedriva sin verksamhet. Men arbetsmarknadspolitiska åtgärder är och kan vara mycket viktiga, och därför är det viktigt att se deras roll.

När vi fasar ut fas 3 kommer andra insatser för de individer som har det som svårast att få fotfäste på arbetsmarknaden. Jag ser framför mig att många av de sociala företagen och de arbetsintegrerande sociala företagen kommer att vara aktuella att ta del av dem eller vara utförare av dem. Men Elisabeth Svantesson vet också att det inte är regeringen som bestämmer vilka. Det är individen som har med sig ett stöd och som placeras eller får sin möjlighet att göra en insats eller bli anställd någonstans, och var anställningen ska ske är det inte regeringen som bestämmer.

Insatser som finns och som kommer att finnas är till exempel arbetsutbildning. Då är man ute på en arbetsplats, till exempel ett arbetsintegrerande socialt företag, och det finns handledarstöd för den som hjälper den som arbetstränar, i syfte att den personen ska komma närmare arbetsmarknaden. Det finns också särskilt anställningsstöd, som är ett ganska generöst stöd med både en mycket hög grad av lönesubvention och handledarstöd. Det kan komma i fråga för individer som i dag befinner sig i fas 3.

Det finns lönebidrag. När jag träffade de arbetsintegrerande sociala företagen senast var det den fråga som de lyfte upp mest. De ville se fler satsningar på lönebidragen. Vi utökar nu antalet lönebidrag i den budget som riksdagen snart ska behandla, och vi gör också annan översyn av lönebidragen för att göra dem bättre lämpade för mer av utveckling inom ramen för en lönebidragsanställning.

Det är exempel på insatser inom arbetsmarknadspolitiken som jag tror kan komma i fråga för flera av de individer som i dag befinner sig i fas 3.

Jag känner mig ganska säker på att många av de arbetsintegrerande sociala företagen kommer att komma i fråga som utförare eller arbetsgivare i de här fallen. Men precis som Elisabeth Svantesson vet är det inte ministern som bestämmer var en individ ska anställas eller var en individ ska arbetsträna.

Anf. 31 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Nej, det stämmer naturligtvis. Men det är väldigt relevant och viktigt vilka signaler en regering skickar, och just nu skapas osäkerhet, eftersom man inte vet vad som kommer i stället och hur man kan lösa situationen.

Jag delar helt arbetsmarknadsministerns bild av att detta först och främst och väldigt mycket är en näringsfråga. Det här är företag som ska drivas på affärsmässiga grunder med en bra affärsidé – det är liksom hela poängen. Men den är unik på det sättet att den också till stor del har arbetsmarknadspolitiska inslag och att personer som under lång tid har stått utanför också får en möjlighet att komma in.

Under alliansregeringens tid tog vi fram en handlingsplan för dessa sociala företag. Man kan säga mycket om den. Men de sociala företagens andel fördubblades under några år, och det gav ändå resultat.

Regeringen skrev i sitt regleringsbrev någonting som jag tyckte var mycket klokt. Där sa man att Tillväxtverket tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan skulle utforma och genomföra ett program för att stödja utvecklingen av dessa sociala företag. Uppdraget handlar om både granskning och anpassning av regelverk. Och vi ser möjlig-

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

heter till finansiering för främjande, start och utveckling av företag. Dessutom fick Tillväxtverket i uppdrag att öka informationsinsatserna om social ekonomi och socialt företagande. Jag tycker att det är två mycket bra saker som den här regeringen gjorde. Det var jättebra. Det visar också hur viktigt det är med tillväxt- och näringsperspektivet.

Problemet är att jag nu har fått veta att detta uppdrag har dragits tillbaka. Då vill jag fråga arbetsmarknadsministern: Hur kommer det sig att detta uppdrag som ni har skrivit om i ert regleringsbrev har dragits tillbaka? Ser man inte detta som en näringsfråga längre, vilket arbetsmarknadsministern nu sa? Är detta bara en fråga för Arbetsmarknadsdepartementet? Det ger mig lite dubbla signaler. Detta var ett bra uppdrag till Tillväxtverket om att man tillsammans med de övriga myndigheterna skulle jobba fram detta. Vi behöver nämligen en stabil grund för de sociala företagen att stå på.

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att det också krävs en näringspolitisk inställning när det gäller de arbetsintegrerande sociala företagen. Det är bra att vi är överens om det.

Jag kan inte svara på frågan om Tillväxtverkets regleringsbrev. Jag får hänvisa till ansvarig minister. Men det är också skälet till att jag och näringsministern samarbetar nära i dessa frågor och kommer att ta gemensamma initiativ.

Jag vill också nämna en annan fråga som regeringen arbetar med, nämligen möjligheterna att särbehandla sociala företag. Vi har i en lagrådsremiss om det nya upphandlingsregelverket föreslagit att en upphandlande myndighet ska få reservera deltagandet i ett upphandlingsförfarande för vissa så kallade sociala företag. Det finns inte i dag i nuvarande upphandlingslagstiftning. Regeringen arbetar med att ta fram en proposition baserad på detta. Det skulle vara ytterligare en möjlighet att rikta specifika offentliga upphandlingar till denna typ av företag. Då verkar man på kommersiell grund men kan ändå få en möjlighet att särskilt bjuda i vissa upphandlingar. Jag tror att det kan bli en viktig pusselbit bland de många saker som behöver göras för att ytterligare underlätta för de arbetsintegrerande sociala företagen.

Anf. 33 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för detta svar. Det är bra, men mer behöver göras för de sociala företagen.

Arbetsmarknadsministern uttryckte själv att det handlar om en utsatt grupp och personer som har stått utanför länge. Därför tycker jag att det är så viktigt hur man handskas med denna fråga. Det är viktigt och relevant att ge tydliga besked från början.

Vi har och har haft olika syn på sysselsättningsfasen. Ni avvecklar den. Det får den här regeringen göra. Men det är alltid viktigt att ha alternativ. Att högljutt under flera år skrika om dess avveckling och sedan, när vi kommer till den dag då man börjar avveckla, inte ha några riktiga alternativ tycker jag känns mycket svårt för denna grupp. Det skapar osäkerhet inte bara för dessa företag utan främst för de personer som finns i dessa olika insatser.

Jag skulle tro att alla som i dag är i sysselsättningsfasen inte kommer att ha en extratjänst utan det behövs många olika verktyg. De sociala företagen är viktiga och kommer att vara viktiga.

Jag kan lova de sociala företagen och dem som jobbar där att jag kommer att fortsätta ställa frågor till regeringen om just den här frågan därför att jag anser att den är så viktig. Vi får inte tappa fart när vi äntligen ser att de sociala företagen börjar blomma. När de nu varslar när vi har den här regeringen gör det mig orolig.

Fru talman! Jag tror att Arbetsförmedlingen behöver ha ett särskilt program för att jobba med dessa frågor. Kompetensen och kunskapen ute på förmedlingarna är mycket olika när det gäller de arbetsintegrerande sociala företagen. Det är någonting som vi har lyft fram, och jag tycker att även regeringen skulle börja fundera på det. Jag frågar därför arbetsmarknadsministern avslutningsvis hur hon ställer sig till detta.

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag välkomnar Elisabeth Svantesson att ställa fler frågor om detta. Det är bra. Det är en viktig fråga där oppositionen bör hålla tryck på regeringen, och vi kommer att behöva göra mer.

Jag ska svara på frågorna om vad som händer med personer som finns i fas 3. Jag tror inte att osäkerheten är så stor bland dessa personer. Tvärtom ser man nu att det öppnas nya möjligheter, framför allt stora möjligheter till utbildning. Man kan studera i princip vad man vill under ett års tid med bibehållen ersättning. Vi satsar på många olika typer av anställningar, och extratjänster är en. Men det handlar också om andra former, till exempel lönebidrag eller anställning med särskilt anställningsstöd eller för den delen anställning utan subvention. Vi gör också flera andra insatser när det gäller förberedelser för studier, och vi tittar på arbetsträning och andra insatser för individerna.

Självklart är det en osäkerhet för arbetsintegrerande sociala företag när en åtgärd där man är en aktör i förhållande till Arbetsförmedlingen fasas ut och nya åtgärder kommer där man ännu inte vet om man kommer att bli en aktör. Men jag tror att det finns goda chanser att många av de arbetsintegrerande sociala företagen kommer att bli det.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2015/16:170 om arbetslöshetsmålet och Arbetsförmedlingens prognoser

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Elisabeth Svantesson har frågat mig om det är min bedömning att regeringen kommer att kunna hålla vallöftet om att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i hela EU år 2020 givet att Arbetsförmedlingen inte klarar av att skapa de utbildningskontrakt, extratjänster och traineetjänster som regeringens budgetproposition bygger på.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Regeringens jobbpolitik är bred. Investeringar i jobben görs genom en aktiv närings- och innovationspolitik för fler och växande företag, investeringar i infrastruktur, bostäder och klimatomställning och investeringar för kompetens och matchning.

Regeringen genomför en rad reformer inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet för att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten varaktigt. Utbildning är av avgörande betydelse för att motverka att människor blir arbetslösa och för att människor ska ha den kunskap och kompetens som efterfrågas. Därför genomförs utbildningssatsningar som innebär en ambitionshöjning vad gäller vuxnas lärande, liksom satsningar på utbildning inom arbetsmarknadspolitik.

För att påskynda nyanländas etablering och korta tiden från ankomst till arbete gör regeringen även satsningar som ska leda till en snabbare etablering av nyanlända på arbetsmarknaden, bland annat snabbspår, en valideringssatsning, kompletterande utbildningar och en höjning av ersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända.

Regeringen genomför också en rad satsningar på aktiva åtgärder för långtidsarbetslösa och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga som leder till att deras möjligheter till arbete stärks.

Extratjänsterna ska, tillsammans med övriga insatser inom arbetsmarknadspolitik, bland annat subventionerade anställningar, utbildning och praktik, bidra till att fler långtidsarbetslösa kan komma i arbete och att sysselsättningsfasen kan avvecklas successivt under mandatperioden. Traineejobben ska öka möjligheten för unga att etablera sig på arbetsmarknaden samtidigt som arbetsgivarnas rekrytering av personer med rätt kompetens underlättas. Utbildningskontrakten syftar till att arbetslösa ungdomar ska påbörja eller återgå till studier med målet att fullfölja sin gymnasieutbildning.

De nya insatserna traineejobb, utbildningskontrakt och extratjänster förutsätter samverkan mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetsmarknadens parter.

Regeringen verkar brett för att mobilisera aktörer på lokal, regional och central nivå så att fler ungdomar, nyanlända och arbetslösa ska kunna ges möjlighet till utbildning och jobb. Genom Delegationen för unga till arbete (A 2014:06) främjas statlig och kommunal samverkan liksom en utveckling av nya samverkansformer. Detta arbete ska bland annat bidra till att de nya arbetsmarknadspolitiska insatserna får större genomslag på lokal nivå och därigenom bidra till att fler personer kan kombinera arbete, utbildning och praktik.

Samtidigt upplever vi förändrade förutsättningar för arbetsmarknadspolitik. Konjunkturen förbättras. Den totala arbetslösheten liksom ungdomsarbetslösheten minskar kraftigt. Enligt senaste Arbetskraftsundersökningen har sysselsättningen sedan förra året ökat med 81 000, 40 000 färre är arbetslösa och arbetslösheten har minskat med 0,8 procentenheter. Bland ungdomar har arbetslösheten minskat med 3,1 procentenheter under det senaste året. Antalet långtidsarbetslösa är 21 000 färre än för ett år sedan.

Vi ställs också inför nya utmaningar i och med det ökade antalet asylsökande. Enligt EU-kommissionens senaste prognos förväntas både sysselsättning och arbetskraftsutbud öka i Sverige som följd av det ökade antalet nyanlända, men den ser också att en framgångsrik integration av

nyanlända på arbetsmarknaden kan fungera som en drivkraft för ytterligare ekonomisk tillväxt på medellång sikt.

Regeringen är inställd på att ytterligare åtgärder kan behövas för att möta utmaningarna på arbetsmarknaden.

Min bedömning är att regeringens sammantagna jobbpolitik kommer att bidra till en högre sysselsättning och en lägre arbetslöshet de närmaste åren. Utbildningskontrakten, traineejobben och extratjänsterna är fortsatt viktiga insatser för att nå dessa mål.

Anf. 36 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

Ja, vad ska man säga? Att regeringsmedlemmar inte tror på sin egen politik verkar inte vara helt ovanligt just nu. Vi hör regeringsmedlemmar säga att den egna politiken är skit, att den är fel och så vidare. Andra backar väldigt kraftfullt från löften man har gett och mål man har haft, och det är lite av det jag vill att vi ska diskutera under den här debatten. Det är i alla fall det jag tänker fråga arbetsmarknadsministern om.

Utifrån den interpellation jag ställde, för flera veckor sedan nu, är det tydligt att Arbetsförmedlingen säger att det kommer att bli svårt att nå upp till det regeringen har tänkt. Jag vill ta oss lite mer än ett år tillbaka i tiden. 2014 var året då det fanns några få och enligt Socialdemokraterna säkert kraftfulla mantran. Ett av dem handlade om arbetslöshetsmålet. Det debatterade jag och Ylva Johansson många gånger, och vi gjorde det på många olika sätt runt om i landet.

Senare visade det sig att det inte skulle inte bli några stora problem att nå, för nu hade vi en ny regering och en ny minister. Målet skulle nås särskilt via tre insatser; det var väldigt tydligt under valrörelsen. Det handlade om traineejobb, om extratjänster och om 90-dagarsgarantin. Nu får jag känslan att regeringen backar från allt detta.

Sedan den här interpellationen skrevs har det hunnit hända en hel del. I en artikel i Dagens Industri för inte länge sedan kunde vi läsa att regeringen nu troligen får överge arbetslöshetsmålet, det vill säga att vi år 2020 ska ha lägst arbetslöshet i EU. Jag har inga problem med att regeringen överger det målet – jag tyckte att det var konstigt formulerat från början – men jag vill fråga arbetsmarknadsministern om det stämmer. Är det så att regeringen överger målet?

Målet har fått kritik från många håll, och jag tror egentligen inte att några andra än Socialdemokraterna från början trodde att regeringen skulle kunna uppnå det. Tunga forskare har kritiserat det, för det handlar i grunden om att det räcker att andra länder gör ett väldigt dåligt jobb för att Sverige ändå ska komma väl ut. Därför är arbetslöshetsmålet i sig inte ett bra mål. Jag vill dock ändå ställa frågan om det är så att regeringen överger arbetslöshetsmålet. Kan vi få ett svar på det en gång för alla, arbetsmarknadsministern?

Anf. 37 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson säger i sitt svar att regeringens jobbpolitik är bred. När jag hör det och när jag hör regeringen prata om jobb, jobbagenda och arbetslöshetsmål klingar det fel i mina öron.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Ylva Johansson säger i sitt svar att konjunkturen förbättras och att arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten sjunker. Ja, det stämmer. Det är ett av de konstateranden jag kan instämma i när det gäller svaret. Det finns dock inga insatser från regeringen som har lett till denna sänkning, utan det handlar snarare om att Sverige och Sveriges näringsliv med mera tuffar på. Sedan kan vi ju lägga till två parametrar: Vi har haft en regering som har styrt på Alliansens budget i ett år, vilket är ett skäl till att skattehöjningarna inte har skett ännu. Vi kan också konstatera att 90-dagarsgarantin inte har fungerat som regeringen önskade.

Jag kan som sagt konstatera att den svenska ekonomiska tillväxten kommer att öka i god takt de närmaste åren. Sysselsättningen kommer att öka, och arbetslösheten kommer att sjunka. Men detta sker ju i en uppförbacke, för det sker trots att regeringen kommer att lägga fram reformer som har en bromsande effekt på området. Vi kan tala om skatter på bred front – det viskades om skatter här.

Jobbskatteavdraget kommer att trappas ned, och skiktgränsen för statlig skatt kommer att justeras upp. Löneskatten för personer över 65 år kommer att återinföras. Vi kan även tala om höjda arbetsgivaravgifter för unga. RUT-avdraget kommer att halveras, och ROT-avdraget kommer att försämras. Ja, det är 36 miljarder kronor i höjda skatter för företagare, som i sin tur kommer att få betalas av var och en i detta land. Av alla höjningar går 2 procent tillbaka till näringspolitiken.

Precis som Elisabeth Svantesson sa lyftes arbetslöshetsmålet fram som ett mantra i valrörelsen. Jobben skulle fixas. Nu har vi hört i ett tidigare inlägg att det inte är arbetsmarknadsministern som ska fixa jobben, men trots det har 90-dagarsgarantin för unga – med utbildningskontrakt, traineetjänster och extratjänster – förts fram just för att fixa jobben och se till att nå arbetslöshetsmålet.

Jag kan konstatera att Sverige är på väg åt fel håll, och jag kan konstatera att regeringen lägger fram reformer som bromsar den goda tillväxt och utveckling vi ändå ser i Sverige. Frågan jag har till arbetsmarknadsministern är: Står hon fast vid arbetslöshetsmålet? Det är en enkel fråga att svara på – ja eller nej.

Anf. 38 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Debatten låter inte och kommer inte att låta helt olik den debatt om jobben, hushållsekonomi och annat jag hade tidigare. Det hänger nämligen ihop, och det ligger givetvis inom arbetsmarknadsministerns område.

Detta handlar om att målet att nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020 hänger ihop med de andra frågor vi har diskuterat under dagen, gällande arbetsmarknadspolitik och regeringens oförmåga att skaffa eller inte skaffa fram regelverk som gör att arbetsgivarna kan se till att jobb skapas. Det är nämligen framför allt i företagen, inte minst de små och medelstora, nya jobb skapas. Några av de företagen – eller ganska många, framför allt när det gäller de nya företagen – finns exempelvis inom branscher som omfattas av RUT och ROT. De drabbas nu av försämringar genom regeringens politik.

När det gäller att ha den lägsta ungdomsarbetslösheten påverkas det givetvis också av sänkta arbetsgivaravgifter för unga och alla de delarna.

Det har talats om traineejobben – eller snarare traineejobbet, alltså det traineejobb som finns. Ministern har sagt att det ska gälla även nyanlända, och vi får se hur det blir och hur det fungerar. Som Elisabeth Svantesson sa skulle man alltså nå målet genom traineejobbet, extrajobben och 90-dagsgarantin. Ylva Johansson har dessutom i den här kammaren och i intervjuer i tidningen sagt att alla nyanlända ska ha jobb inom två år, och vi vet att en stor del av de nyanlända är just ungdomar.

Med detta sagt skulle jag vilja veta om statsrådet står fast vid att den svenska ungdomsarbetslösheten ska vara lägst i hela EU år 2020, som Löfven har sagt. Det kostar ju på och kräver i så fall en och annan åtgärd som faktiskt ser till att jobben blir fler. Jag tycker att det är rimligt att kanske inte ha just den målsättningen. Däremot är det viktigt både att sysselsättningen blir högre och att arbetslösheten blir lägre för våra unga.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Arbetsmarknadspolitiken bör enligt min mening vara pragmatisk och anpassas efter verkligheten och hur arbetsmarknaden utvecklas.

Regeringen har inte övergett sitt arbetslöshetsmål. Men det ska ärligt sägas att vi denna höst har upplevt att rekordmånga människor har sökt sig till Sverige för att söka asyl och att det fortsätter att vara rekordmånga. Vi tar emot många fler per capita än något annat land i EU. Det gör självklart att det på sikt kommer att bli svårare att nå målen. Något annat vore falskt att säga.

De åtgärder som regeringen har föreslagit – utbildningskontrakt, traineejobb och extratjänster – kommer att behövas. Arbetsmarknaden går nu bra, för det skapas ju nya jobb. Det skapades över 80 000 nya jobb det senaste året. Vi har rekordmånga lediga jobb. Vi har aldrig haft så många lediga jobb som vi har just nu.

Sysselsättningen ökar och arbetslösheten sjunker. Då ser vi också att sammansättningen av arbetslösa troligen ganska snart kommer att förändras. Det är klart att det också måste, tycker jag, påverka vilka arbetsmarknadspolitiska åtgärder som är lämpliga att använda.

Jag tror att den enskilt viktigaste åtgärd som regeringen vidtar på arbetsmarknadspolitikens område är att avreglera Arbetsförmedlingen, att ge den större flexibilitet och större möjligheter för professionella arbetsförmedlare att ta beslut utifrån vilka insatser som fungerar i en viss situation för en viss individ och att lägga om arbetet så att arbetet med arbetsgivarna blir det viktigaste för Arbetsförmedlingen.

Jag ser inget egenvärde i att personer är i arbetsmarknadspolitiska åtgärder om de kan få jobb på den reguljära arbetsmarknaden utan åtgärd. Det är naturligtvis bra i så fall.

Just nu sjunker ungdomsarbetslösheten väldigt snabbt, särskilt bland dem som har gymnasiekompetens. Det kan påverka efterfrågan på traineejobb för arbetslösa ungdomar. De kanske blir färre än vad vi trodde när ungdomsarbetslösheten var högre. I gengäld ser vi nya grupper som snart kommer in på arbetsmarknaden, och det är de nyanlända som kommer i en större omfattning än vad vi hade räknat med. Det är klart att det också måste påverka hur arbetsmarknadspolitiken utformas.

Ett sätt som vi nu arbetar med är snabbspår. Jag tror att det är ett bra sätt att skräddarsy lösningar för individer så att de kan använda den kompetens de har med sig när de kommer till Sverige.

Jag ser framför mig att man också behöver göra andra omprioriteringar inom arbetsmarknadspolitiken för att möta en förändrad verklighet. När nu arbetsmarknaden förändras måste arbetsmarknadspolitiken ta hänsyn till det, menar jag. När terrängen ändras måste kartan anpassas.

Anf. 40 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för det raka svar som vi har fått att regeringen inte backar från sitt arbetslöshetsmål. Då kan vi lämna den frågan.

En annan fråga som var väldigt het under hela förra året, och där regeringen hade ett högt tonläge, var frågan om insatserna. Jag har förstått lite av svaret som arbetsmarknadsministern gav att man ändå jobbar på med en del av insatserna. Traineejobben har än så länge bara blivit ett, men vi får hoppas att det blir några fler. Det är till och med så att jag hoppas på det, även om jag i grunden inte tror att det är en så bra insats. Men ska man få dem på plats är det bra om fler än en person har dem.

Jag förstår inte riktigt diskussionen just nu. Man ska absolut vara pragmatisk. När arbetsmarknaden och läget förändras måste politiken hänga med – så är det. Konjunkturen går nu upp, och det ska vi vara väldigt glada för, och sysselsättningen fortsätter att öka. Den ökade trots en lågkonjunktur tidigare, men den fortsätter att öka nu – jättebra. Arbetslösheten sjunker.

Den stora utmaningen – och det har jag sagt under många år – är inte den korta utan den långa arbetslösheten, det vill säga de som har varit arbetslösa i sex eller tolv månader. Men av gruppen unga som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen längre än tolv månader var det drygt 15 000 arbetslösa i år och ungefär 15 000 förra året. Det skiljer på några hundra personer. Det är verkligen inte någon större skillnad. Därför tycker jag att arbetsmarknadsministern i det här läget skönmålar situationen. Det är fortfarande många unga som står långt utanför och såklart behöver komma in.

Arbetslöshetsmålet står fast. Då är nästa fråga 90-dagarsgarantin. Det finns enormt många citat som jag skulle kunna använda här i riksdagens kammare – jag ska inte använda min talartid till det just nu – som har använts av statsministern och arbetsmarknadsministern om 90-dagarsgarantin. Det var det första beslut som regeringen skulle fatta. Det är möjligt att beslutet har fattats. Men var är 90-dagarsgarantin?

90-dagarsgarantin skulle hjälpa alla unga. Och Stefan Löfven sa många gånger under förra året att det här var det första beslutet och att ingen ung skulle gå arbetslös eller stå utanför mer än 90 dagar. Det här är ett löfte som ni gav för väldigt länge sedan. Då undrar jag: Står regeringen fast vid 90-dagarsgarantin? När kommer i så fall 90-dagarsgarantin på plats?

Anf. 41 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern har svarat att man står fast vid arbetslöshetsmålet. Då blir frågan: Hur ska man nå arbetslöshetsmålet när vi ser de skatter som på bred front läggs på och som regeringen kallar investeringar?

Arbetsmarknadsministern talade om de flyktingströmmar som vi ser till Sverige. Det blir ju också en utmaning för att nå arbetslöshetsmålen. Lars Calmfors har bland annat talat om att det var spiken i kistan för regeringens jobb mål. Det var omöjligt redan tidigare, men nu blir det helt utsiktslöst, tror jag att det var han sa.

Socialdemokraterna har nu suttit ett år i regeringsställning och håller fast vid arbetslöshetsmålet. Hur ska man då nå målet lägst arbetslöshet i EU 2020?

Ylva Johansson säger att man ska kolla på verkligheten. Ja, tittar vi på verkligheten kan vi se hur många av de 32 000 utlovade traineetjänsterna det blev. SVT rapporterade nyligen att det hade blivit ett sådant. Det kan ses som ett misslyckande.

Man säger att man får rita om kartan lite. Jag kan konstatera att den här regeringen saknar både karta och kompass för att få fler jobb att växa till i Sverige.

Anf. 42 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag skulle förstås ha haft full förståelse om man hade valt att inte sätta upp detta mål för 2020.

Vi står inför stora utmaningar i nuläget, och vi jobbar alla, vill ta ansvar och försöka göra det bästa av situationen när det gäller flyktingmottagandet. Sverige har tagit ett stort ansvar, men vi tycker att vi även framgent ska ta ett stort ansvar för att hjälpa människor som flyr undan förföljelse, förtryck och krig. Men jobb målet handlar ju inte om det, och det var väl omöjligt redan från början. Jag tror inte att jag har hört en enda seriös bedömare som har gjort bedömningen att man skulle kunna nå målet.

Det gjordes en stor Sifo-undersökning, och sådana kan man alltid diskutera. Det är opinionsundersökningar som visar att några har förtroende för regeringar medan andra inte har det. Men över 90 procent trodde att regeringen skulle misslyckas, och det måste ändå vara ett rekord i sig att så många landar på den slutsatsen.

För att komma i närheten av målet och se till att så många unga som möjligt kommer i arbete gäller det att leverera. Regeringen hade sina stora förslag och löften i form av traineejobben, extratjänsterna och 90-dagarsgarantin. Från början var det 32 000 traineejobb. Senare reviderades det till att vara 590 i år, 7 000 nästa år och 10 700 därefter. Det blev ett traineejobb i år av totalt 590. Med samma utväxling blir det tolv nästa år och 18 året därefter. Det blir totalt 31. Även om det målet nås är det inte tillräckligt.

Vad är det Ylva Johansson och regeringen ska göra för att nå målet om den lägsta ungdomsarbetslösheten i EU 2020?

Anf. 43 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson har av Elisabeth Svantesson fått frågan om hon tror att regeringen ska nå sitt arbetslöshetsmål. Arbetsmarknadsministern säger klart och tydligt att regeringen inte har övergett det målet. Den ambitionen är självklart kvar. Som situationen har utvecklats har det blivit en tuffare utmaning, men det är regeringens ambition att nå det målet.

Under ett antal inlägg har vi hört hur olika moderater är förvånade, inte bara Elisabeth Svantesson utan även övriga kollegor, över att en regering vågar spänna sin båge, över att en regering vågar ha ambitiösa mål. Jag är inte så förvånad över det, fru talman, för när Elisabeth Svantesson var arbetsmarknadsminister hade hon inga mål alls, och hon nådde heller ingenvart.

Ska man nå någonstans, ska man lyckas med någonting, måste man naturligtvis ha ambitiösa mål. Att Moderaterna är oroadе eller tycker att det är konstigt att en socialdemokratisk regering har ambitiösa mål för arbetsmarknadspolitiken tycker jag inte är konstigt, för Moderaterna har inga ambitioner alls.

Om vi inte kan komma överens om att det är bra att ha en regering som vill mycket, som gör mycket och som kommer att åstadkomma mycket, om vi inte kan komma överens om det, fru talman, vill jag fråga Elisabeth Svantesson om vi inte kunde komma överens om något annat. Om målet inte är bra finns det ett annat mål. Elisabeth Svantesson har ett mål. Alliansen har ett mål. Elisabeth Svantessons och Alliansens mål är att före 2020 nå 5 miljoner sysselsätta, och eftersom Elisabeth Svantesson själv kommit på det målet måste det vara ett mycket bra mål. Nu kanske jag inte är så övertygad om det, men vi kan utgå från att Elisabeth Svantesson tycker att det är ett bra mål.

Min fullt berättigade fråga till Elisabeth Svantesson är om vi, när Ylva Johansson och den socialdemokratiskt ledda regeringen har passerat Alliansens jobb mål på 5 miljoner sysselsätta till 2020, då kommer att få Alliansens respekt och om Elisabeth Svantesson då kommer att begära tid i kammaren och ställa en interpellation till arbetsmarknadsministern där hon hyllar arbetsmarknadsministern för att i god tid före 2020 ha passerat Alliansens eget jobb mål.

Enligt AKU, SCB:s mätningar av arbetslösheten, har den sittande regeringen och Ylva Johansson kommit upp i en sysselsättningssiffra på 4 837 000 – då talar vi om andra kvartalet 2015. För att slå Elisabeth Svantessons mål har Ylva Johansson fem år på sig. Jag tror nog att vi utan större problem kan säga att vi kommer att se regeringen lyckas med det, och då skulle jag verkligen vilja att Elisabeth Svantesson var hederlig och ärlig och hyllade regeringen för att den på vägen till att nå sitt tuffa mål faktiskt passerade Alliansens mål med råge.

Anf. 44 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det raljeras en del om traineejobben. Jag tar det med ro. Avtalen för traineejobb inom den kommunala och landstingskommunala sektorn blev klara för ungefär två veckor sedan. Det kommer att ta lite tid – det har jag sagt flera gånger – att få till bra kombinationer av yrkesutbildning och arbete. Men att det är lite besvärligt att få till dem är inget skäl till att inte göra det. Det är precis det som behövs.

Vi behöver flera åtgärder som kombinerar anställning med yrkesutbildning framöver. Vi kommer att få se fler traineejobb växa fram. Som jag bedömer det i dag kommer behovet dock inte att vara lika stort för ungdomsgruppen som det var när vi först satte upp målet.

Jag tar Elisabeth Svantessons fråga om 90-dagarsgarantin mycket seriöst. Jag delar helt uppfattningen att de ungdomar som står långt från arbetsmarknaden är de långtidsarbetslösa och framför allt – där finns ett tydligt samband – de som saknar gymnasiekompetens. De har en mycket svår ställning på arbetsmarknaden.

Det finns ofta ett skäl till att man saknar gymnasiekompetens. Det kan vara en kombination av svårigheter – sjukdomsbild, funktionsnedsättning, diagnoser, sociala problem, mobbning i skolan. Det kan finnas många olika orsaker till att en ung person inte har klarat sin gymnasieutbildning inom den förväntade tiden. Dessa ungdomar är en mycket stor utmaning. Därför krävs det att vi kraftsamlar och har en flexibel politik.

Den åtgärd som vi vidtagit kallar vi för utbildningskontrakt. I själva verket är det en insats där man har stor flexibilitet beträffande vilka insatser som kan göras. Det enda som krävs är att det fungerar, att det leder till att man kommer närmare och fram till en fullgjord gymnasieutbildning. För att uppnå det finns många möjliga kombinationer av insatser.

I arbetet med ungdomarna är kommunerna en mycket viktig partner till Arbetsförmedlingen. Kommunerna och Arbetsförmedlingen måste samla sina resurser. Till skillnad från den tidigare 100-dagarsgarantin, där man överlät ansvaret på kommunerna, gör vi inte så. Vi har lärt oss av de misstag som begicks. Ansvaret är kvar hos Arbetsförmedlingen, men vi har inbjudit kommunerna till samarbete.

286 av Sveriges kommuner har tackat ja till ett sådant samarbete. De arbetar just nu med att kartlägga alla ungdomar mellan 16 och 25 år som inte arbetar eller studerar. Det görs för att se vilka de är, vad de gör och vilka utmaningar som krävs för att vi ska klara av dessa ungdomar. Det görs också en inventering och en uppdelning mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen för att se vad som görs i dag, vad som fungerar bra och vem som ska göra vad, detta för att undvika en situation där ansvaret bollas mellan stat och kommun. I stället samlas resurserna gemensamt.

De kontrakt som ska ligga till grund för arbetet kommer att vara klara i december, men redan i början av november hade drygt hundra kommuner och Arbetsförmedlingen kommit in med sina kontrakt och överenskommer vad gäller kartläggningen.

Varför är kartläggningen viktig? Jo, därför att 90-dagarsgarantin, som den är en viktig del av, inte ska införas på ett sådant sätt att man omedelbart efter 90 dagar ska ha en åtgärd, oavsett om den fungerar eller inte. Jag tror att det är ett farligt sätt att styra politiken på. Det gäller att en ung människa får en insats som på riktigt leder till arbete och utbildning. Därför är det viktigt att det hela görs på ett noga genomtänkt sätt.

Att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och kommunen sker på ett organiserat sätt är mycket viktigt. Det är en viktig byggsten för att kunna införa en 90-dagarsgaranti.

Anf. 45 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för ytterligare ett svar! 90-dagarsgarantin är inte övergiven. Så uppfattar jag det.

Jag vill återgå till det som jag började med. Vi hade ett högt tonläge under valrörelsen. Vi hade ett högt tonläge också förra hösten. En mängd löften skulle infrias. Jag märker att regeringen nu lite grann gömmer sig

bakom ordet pragmatism. Regeringen gömmer sig också lite grann bakom uttrycket ”det är bra att man tänker igenom och inte förhastar sig”.

Mitt tips är att alltid i opposition förbereda sina förslag så att de är väl genomtänkta och kan genomföras så snart man kommer i regeringsställning. Det har gått 14 månader sedan valet 2014. Det har gått ännu fler månader sedan alla dessa löften började ta fart och spridas. Många unga undrar såklart. Även om jag inte delar åsikten att det är en bra politik kan jag förstå att många unga undrar vad som händer nu. Löftena var väldigt högljudda, skulle jag vilja säga.

Låt mig ge några korta tips till arbetsmarknadsministern. Jag tror att arbetsmarknadspolitik fyller en del. Men det verkar som att ministern ser att det inte är allt. Vi behöver jobbpolitik. Det saknar dessvärre regeringen.

Unga som saknar utbildning och utrikesfödda är de två grupper som har det svårast att ta sig in. Vi behöver göra mer för att de ska komma i jobb. Utbildning är bra – jag delar den bilden – men vi behöver fler vägar in på arbetsmarknaden. Det nya utanförskapet kräver nya lösningar, till exempel en ny anställningsform i LAS, som vi föreslår, där man lär sig jobbet på jobbet, där alla företag kan anställa en person, ett slags lärlingsjobb helt enkelt. Det tror vi är viktigt om vi ska kunna möta den utmaning som vi ser.

Vi kommer att stå här många gånger framöver. Det är en stor utmaning med fler som kommer till Sverige på kort sikt. Vi kommer att behöva reformera och ta nya tag på arbetsmarknaden, och vi kommer att behöva en ännu skarpare jobbpolitik. Det ser jag fram emot att debattera framöver med arbetsmarknadsministern.

Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Elisabeth Svantesson säger att ett bra sätt att jobba i opposition är att ha mål som går att genomföra när man kommer till regeringsmakten. Elisabeth Svantesson har vridit det ytterligare ett varv. Hon har satt ett mål som vi kommer att genomföra åt henne långt innan hon kommer till regeringsmakten.

Anf. 47 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag var förberedd innan, och jag har väldigt mycket på fötterna som arbetsmarknadsminister. Jag är väl medveten om att 90-dagarsgarantin måste genomföras i ett nära samarbete med kommunerna. Jag inledde direkt en dialog med i princip alla landets kommuners politiska ledningar för att lyssna också på deras förslag.

Jag insåg att det inte går att göra som den gamla regeringen och sitta i Regeringskansliet och tänka ut arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Man måste också ha en dialog med dem ska vara med och genomföra det för att säkerställa att man får resultat. Vi kommer att fortsätta att ha debatter här om de olika åtgärderna.

Herr talman! Det som är viktigt för mig och regeringen är resultaten. Vi var med om att den gamla regeringen utlovade fantastiska resultat av varje nytt förslag som den lade fram. Men resultaten i verkligheten blev att arbetslösheten steg, och ungdomsarbetslösheten steg katastrofalt.

Jag känner mig trygg i att utvärderas av väljarna på resultatet för arbetslösheten och sysselsättningen när vi möter väljarna 2018.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:36
1 december

*Svar på
interpellationer*

§ 11 Svar på interpellation 2015/16:182 om nystartsjobb i småföretag

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat mig hur de skärpta kraven på nystartsjobb påverkar småföretags möjligheter att tillhandahålla desamma.

I villkoren för de flesta subventionerade anställningar finns krav på att lön och anställningsförmåner ska lämnas enligt, eller vara likvärdiga med, kollektivavtal. För nystartsjobben har det gällt andra villkor.

Lönesubventioner utgör en stor del av kostnaderna för arbetsmarknadspolitiska insatser. Det är rimligt eftersom subventionerade anställningar är en av de arbetsmarknadspolitiska insatser som har bäst effekt när det gäller att få arbetslösa i arbete även långsiktigt.

Riksrevisionen konstaterade i en rapport för ett par år sedan bland annat att nystartsjobb tränger undan andra, möjligen mer lämpliga, subventionerade anställningsformer som instegsjobb. Ett skäl till detta är bland annat att det inte ställs samma krav på kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga förmåner och försäkringar vid beviljande av nystartsjobb.

Regeringen anser att det är extra viktigt att säkerställa att den som anställs med lönestöd omfattas av den trygghet som villkor enligt kollektivavtal eller likvärdiga med kollektivavtal ger eftersom det är skattepengar som betalas som stöd till arbetsgivaren. Det är också viktigt att företag inte konkurrerar genom sämre villkor.

Inom Regeringskansliet pågår arbetet med att införa krav på att även anställningsförmåner lämnas enligt eller likvärdigt med kollektivavtal i anställningar med nystartsjobb. Regeringens avsikt med att avisera regeländringen tidigt är att ge alla arbetsgivare som inte omfattas av kollektivavtal god tid att vidta åtgärder utifrån de nya reglerna.

Anf. 49 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret, fast det var ju inte något svar på min fråga. Frågan som stod i interpellationen var: ”Hur anser arbetsmarknadsministern att de skärpta kraven på nystartsjobb påverkar småföretags möjligheter att tillhandahålla desamma?”

Jag vet inte om ministern är omedveten om villkoren för och kraven som finns på svenska företag eller inte har en aning om hur det skulle kunna påverka. Regeringen gör med dessa förslag det än en gång lite svårare för människor att komma in på arbetsmarknaden. Det som också är sorgligt att höra är att man inte tilltror de mindre företagen, eller företagarna som det oftast handlar om, som inte har tecknat kollektivavtal att de är sjysta och kapabla att klara av villkoren för nystartsjobben.

Frågan är om arbetsmarknadsministern vet om det förekommer något större missbruk eller fusk vid dessa tjänster. Det finns naturligtvis oseriösa företagare. Det vet vi. Arbetsförmedlingen har till uppgift att kontrollera varje bidrag som betalas ut till ett företag eller arbetsgivare. Det ska självklart kontrolleras att det sker på rätt sätt. Alliansregeringen utredde dessutom den frågan. Det ligger väl i någon låda på departementet där man kan ta del av det.

Under de 14 månader som regeringen nu har funnits i Rosenbad har egentligen inga förslag lämnats om fler jobb, nya jobb, hur man ska sänka trösklarna för att människor ska få ett jobb, hur det ska bli enklare regler för företag eller hur man på annat sätt ska stimulera till riktiga jobb. Det är faktiskt anmärkningsvärt för ett regeringsparti som brukade kalla sig för arbetarparti. Det saknar en jobbpolitik. Det finns möjligen en arbetsmarknadspolitik och åtgärder.

Det var väldigt hög svansföring och väldigt högt tonläge. Men vi kan nu se att resultatet är ganska skralt. Höjda trösklar, höjda skatter, höjda arbetsgivaravgifter och annat är endast det som har kommit ut. Det andra vet vi utreds, men vi har inte sett det ännu.

I oktober var 45 000 som hade ett nystartsjobb, och 4 000 hade ett in-stegsjobb. Detta är reformer som alliansregeringen genomförde och som har varit mycket lyckosamma under många år. Att nu kräva kollektivavtal för alla anställda som har ett nystartsjobb är ännu ett steg att krångla till det för jobben.

Man kan inte dra alla företag över en kam. Det finns de som fuskar, och det ska man absolut åtgärda. Men det fusket kan ju förekomma även efter en ändring. Det finns många småföretag som av olika skäl inte väljer att ha kollektivavtal men som har mycket bra villkor för sina anställda.

Herr talman! Jag är oroad över att den rödgröna regeringen försvårar och försämrar för dem som står långt från arbetsmarknaden. De som är berättigade till nystartsjobb kanske blir färre i fortsättningen. Det har faktiskt varit en succé. Min fråga är fortfarande: Vad gör Ylva Johansson för att fler ska kunna få ett nystartsjobb?

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Om Katarina Brännström anser att kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor är ett hinder för inträde på arbetsmarknaden och att kollektivavtal är att krångla till det tror jag att hon har ett större problem med hur hon ser på hur svensk arbetsmarknad ska regleras.

En arbetsmarknad måste regleras. Det kan antingen ske via lag – vi har många länder som har det på det sättet – eller via kollektivavtal, som är den svenska modellen. När vi jämför de två modellerna – lagreglering eller reglering via kollektivavtal – är det överväldigande hur kollektivavtalsreglerad arbetsmarknad ger oerhört stora fördelar jämfört med en lagreglerad arbetsmarknad. Det ger större flexibilitet. Det ger ett ansvarstagande från parterna där man gemensamt äger sina kollektivavtal. Det ger en möjlighet att ganska snabbt anpassa villkoren när verkligheten förändras.

Om man i stället vill ha en lagreglerad arbetsmarknad kan man naturligtvis stå för den politiken. Då är det en nyhet att Moderaterna vill gå på den vägen i stället. Om man däremot anser att kollektivavtalsreglerad arbetsmarknad är att föredra bör man också stå upp för att kollektivavtalen är det som är basen på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är svärförenligt

med synsättet att kollektivavtal skulle vara att krångla till det. Tvärtom är det oftast att förenkla, eftersom många av villkoren redan finns reglerade där. Det är definitivt inte ett hinder för inträde på arbetsmarknaden.

Katarina Brännström glider lite på frågan och undrar om regeringens förslag är kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor. Jag delar inte uppfattningen att man kan mäta en arbetsmarknadspolitikens åtgärds eventuella succé med hur många som deltar i den eller inte.

Subventionerade anställningar är en dyr åtgärd. Det är en bra åtgärd när den träffar rätt individ vid rätt tillfälle. Men det är klart att det alltid finns en risk att man har en subventionerad anställning i stället för en anställning som hade blivit av ändå, så kallad dödviktskostnad. Detta är alltid en fråga där man inte säkert kan veta var gränsen går.

Jag delar alltså inte uppfattningen att man kan säga att en åtgärd är en succé bara utifrån hur många som använder den. Det har att göra med hur väl den leder till ett arbete som individen inte skulle ha fått utan subvention. Vi har inte riktigt tillräckligt med kunskap för att kunna säga att nystartsjobben är en succé.

Jag gör bedömningen att med den stora framförhållning regeringen har – man har ett och ett halvt år på sig att skaffa sig dessa villkor – kan alla de företag som i dag inte har kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor och som också fortsatt vill anställa med hjälp av nystartsjobb välja att göra det genom att skaffa sig de här villkoren.

Anf. 51 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag har aldrig sagt att kollektivavtal är ett hinder. Men de blir ett hinder om man ställer de här kraven på alla dessa småföretag. Det är ibland ensamföretagare och ibland ett litet familjeföretag, där man inte har sett behovet av att ha kollektivavtal. Om de ska hindras från att ta in någon som behöver ett nystartsjobb och om det därmed blir färre nystartsjobb blir detta krav ett hinder. Det är själva kravet det handlar om – inte kollektivavtalet.

Ylva Johansson säger att reglering av arbetsmarknaden är viktig. Det är konstigt, för det är bara för en liten stund sedan som vi hörde arbetsmarknadsministern säga: Vi avreglerar Arbetsförmedlingen. Vi avreglerar, säger hon, och lyfter fram det som något positivt. Arbetsförmedlingen är en statlig myndighet, som naturligtvis måste ha regler. Men näringslivet i Sverige är ett fritt näringsliv, och jag tycker att man ska hålla sig ifrån att reglera allt som går att reglera.

Frågan kvarstår: Hur stimulerar man små företag att vilja anställa fler oavsett om det handlar om nystartsjobb eller riktiga jobb? Det har vi inte hört ett enda exempel på vare sig i dag eller tidigare. 60 procent av de arbetsplatser där det finns lönebidrag har inte heller kollektivavtal, har det visat sig. Jag har inte hört att det fuskas på det sättet att man behöver jaga dem eller sätta upp nya hinder.

Beträffande succéer menade jag hur många som har gått från ett nystartsjobb till att få ett riktigt jobb. När jag läste på inför detta lyckades jag hitta en siffra på 35 procent. Jag vet inte om det finns andra, senare siffror. Denna är något år gammal. Det här var under krisåren 2008–2011, då det alltså ändå var mer än en tredjedel som gick till riktiga, fasta jobb.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Vägen till ett jobb kan vara mycket svår för den som har stått långt ifrån arbetsmarknaden länge. För vissa kan ett stöd av något slag, till exempel ett nystartsjobb, vara precis den enda vägen in. Det är därför vi har sagt att vi ska ge fler nycklar som öppnar dörren in till arbetsmarknaden och till företagen och som leder till fler jobb. Det är det vi efterlyser. Det som kommer ut från Regeringskansliet är fler hinder i stället för möjligheter. Det är det jag reagerar mot. Ni höjer skatterna på jobb och företagande. Ni höjer arbetsgivaravgifter, och ni gör det svårare att anställa fler.

Då måste man fråga sig: Vilken succé förutom traineejobben, som vi ännu inte har sett någonting av, räknar man med ska bli det lyft som gör att regeringen klarar det jobbmål som arbetsmarknadsministern nyss har sagt fortfarande ska gälla? Det blir märkligt om detta ska sköta sig självt. Det kanske vore lyckligt om det gjorde det med de reformer som vi redan har sjösat, och ingen skulle vara gladare än vi över det. Men jag antar att en regering som har satt ett så högt mål ändå har någonting i planeringen för hur lyftet ska komma. Det vore intressant att få höra det.

Nystartsjobben var en succé. Det var en av de reformer som vi genomförde. RUT och ROT är andra reformer som liksom jobbskatteavdragen har bidragit till många nya jobb i Sverige.

Vad gör regeringen för att öka antalet jobb?

Anf. 52 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Katarina Brännström har en förkärlek för att debattera kollektivavtal. Det är inte alltid riktigt lätt att hänga med i svängarna.

Herr talman! Nu säger Katarina Brännström i denna debatt: Jag har aldrig sagt att det är ett hinder. Det är kravet på kollektivavtal som är ett hinder. Kollektivavtal är alltså inget hinder, men om man kräver kollektivavtal är det ett hinder. Det är en sådan där Katarina Brännströmsk formulering.

Herr talman! I en annan debatt här diskuterade vi huruvida det var rimligt att ställa krav på kollektivavtal för utländska företag. Då brast Katarina Brännström ut i uttrycket: Varför ska ni kräva just svenska kollektivavtal? Det spelar väl ingen roll vad det är för kollektivavtal!

Denna typ av uttalanden och formuleringar kanske är lite grann av ett svar på frågan. Jag tror inte att Katarina Brännström riktigt förstår vad ett kollektivavtal är och att det möjligen är där man kan spåra detta lite märkliga sätt att argumentera.

Katarina Brännström säger bland annat att nystartsjobb och instegsjobb är lyckade reformer som den tidigare regeringen har genomfört. Det är väl bra om det är så, för i instegsjobben finns redan dessa krav. Då blir det lite märkligt när det tydligen är orimligt att kräva sjysta anställningsvillkor även för dem som är anställda i nystartsjobb. Det skulle vara spännande att få en liten reflektion över det.

Katarina Brännström påstår också i sin interpellation att en förklaring till att man inte kan ställa krav på kollektivavtal är att de inte är anpassade till små företag. Det skulle vara spännande att höra på vilket sätt Katarina Brännström menar att små företag inte är anpassade till att ha sjysta anställningsvillkor för sina anställda. Jag har svårt att se det. Jag har träffat många små företag, herr talman, som har kollektivavtal och som tycker att det är både riktigt och rimligt att erbjuda sina anställda lika goda villkor som andra anställda har.

Här kommer vi någonting på spåren, tror jag. Antingen vet inte riktigt Katarina Brännström hur svensk arbetsmarknad fungerar och vad kollektivavtal är eller så vill hon helt enkelt att vi ska ha ett A- och ett B-lag på svensk arbetsmarknad och tycker inte att det är något större hinder.

Jag tycker ändå att Katarina Brännström är svaret skyldig på två punkter. Om nystartsjobb och instegsjobb är lyckade reformer – hur kan det då vara katastrofalt att ställa samma krav på nystartsjobb som på instegsjobb? Och på vilket sätt menar hon att det är omöjligt för små företag att teckna kollektivavtal? Det tycker jag är rimligt för Katarina Brännström att svara på när det gäller detta.

Tycker Katarina Brännström att det är rimligt att vi skapar ett A- och ett B-lag på svensk arbetsmarknad? Det är ju det som blir konsekvensen om det inte är så som arbetsmarknadsministern föreslår – men det har jag inte hört Katarina Brännström föreslå – att man skulle avskaffa den svenska arbetsmarknadsmodellen och lagreglera. Det skulle ju kunna vara ett ytterligare ett svar på frågorna. Jag väntar med spänning på att få höra svaren.

Anf. 53 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Jag ska reda ut begreppen lite grann. Nu har både Ylva Johansson och Patrik Björck, som kommer upp i talarstolen som ett brev på posten bara man säger fackförening eller kollektivavtal, kallat nystartsjobben för arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det är detta som är grejen med nystartsjobben: Det är riktiga jobb. En arbetsmarknadspolitisk insats kan man kanske säga att det är. Per definition, enligt departementet självt, är det dock ingen arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det är det som är skillnaden.

Det är ett jobb där man förhoppningsvis övergår till en helt vanlig anställning, vilket i hög grad har skett. Den är pensionsgrundande och a-kasgrundande, och inte minst har den varit en av de i särklass viktigaste och mest effektiva insatserna för att människor som står något längre från arbetsmarknaden åter ska komma i arbete.

Med Patrik Björcks retorik borde alla arbetsgivare och företag som i dag inte har kollektivavtal tillhöra B-laget. Det vänder jag mig emot.

Vi har alldeles nyligen, inte jag själv, men i alla fall några här i kammaren, suttit i förhandlingar gällande överenskommelsen för migration. Vi har diskuterat frågorna både i utskott och här i kammaren. YA-jobb går det alldeles utmärkt att komma överens om. Där ska vi se till att alla arbetsgivare får vara med, även de som inte omfattas av kollektivavtal. Det tycker jag är bra. Jag tycker att det är rimligt och viktigt. Det borde kunna gälla fortsatt även för nystartsjobben. Det är inte så att de inte omfattas av ett regelverk, för det är tydligt. Nystartsjobben är riktiga jobb och borde kunna omfattas och gälla på lika villkor för alla arbetsgivare oavsett om man har kollektivavtal eller inte.

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det här börjar bli riktigt spännande. Katarina Brännström säger att man inte ska avreglera arbetsmarknadspolitiken men att man inte ska ha regler för arbetsmarknaden. Jag vet inte riktigt hur det här går ihop. Förespråkar Katarina Brännström verkligen att vi ska ha en oreglerad arbetsmarknad, eller hur ska jag förstå detta?

Jag tycker också att det var spännande att lyssna när Katarina Brännström sa att nystartsjobb kan bli riktiga jobb och Christian Holm Barenfeld sedan gick upp och sa att nystartsjobb *är* riktiga jobb. Det kanske finns olika uppfattningar i Moderaterna. Från regeringens sida är det klart: Nystartsjobb är också riktiga jobb. Subventionerade anställningar är också riktiga jobb. Jag försvarar subventionerade anställningar. Jag tycker att vi ska fortsätta att ha subventionerade anställningar. De är bra verktyg i arbetsmarknadspolitiken. Det gäller bara att se till att de går till rätt person vid rätt tillfälle för att inte få undanträngningseffekter i alltför hög grad. Men det är bra med subventionerade anställningar. Vi ska fortsätta ha det. Och de är också riktiga jobb.

I dag gäller för i princip alla arbetsmarknadspolitiska insatser att man ska följa kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor. Det finns ett undantag, och det är nystartsjobben. Där gäller bara kollektivavtalsenlig lön. Villkoren i övrigt behöver inte vara i nivå med kollektivavtal. Det är försäkringar det handlar om, alltså huruvida man ska vara försäkrad eller inte.

Varför ska personer som har ett nystartsjobb ha sämre försäkring än någon som är anställd i någon annan typ av subventionerad anställning? Jag har lite svårt att förstå den logiken.

Jag vill säga till Christian Holm Barenfeld att det finns en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som inte har den här formuleringen, och det är yrkesintroduktionsanställning. Där står det att det ska vara kollektivavtal. Det vi har i uppgörelsen är att det ska vara kollektivavtal eller kollektivavtalsenliga villkor på samma sätt som vi har på andra subventionerade anställningar. Det är en fråga som ska utredas.

Anf. 55 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det här med riktiga jobb kan vi diskutera, och det har vi gjort förr i den här kammaren. Riktiga jobb har jag gott minne av att Socialdemokraterna kallade de jobb som var utan subventioner. Man ville nästan inte räkna jobben som fanns med subventioner under alliansregeringens tid. Nu säger Ylva Johansson: Jodå, vi ska visst ha subventioner, och det är bra med subventioner. I vissa lägen är det faktiskt det, men alla de här subventionerna syftar väl ändå till att människor ska få ett jobb där varken arbetsgivare eller arbetstagare har någon ersättning från staten.

När det gäller nystartsjobben är det Skatteverket man får avdraget från och inte Arbetsförmedlingen, så har vi rätt ut det.

Varför ska vi ha olika villkor? YA-jobben kan man ju ha utan de här villkoren som nu krävs. Det blir knepigt om man vill socialisera svenskt företagande och näringsliv genom att tvinga alla företag att ha en viss nivå. Det finns många sjysta små företag som inte har de här nivåerna, som betalar och är rädda om sin personal och som kommer att fortsätta vara det.

När det gäller försäkringar finns det sådana via arbetsgivarssystemet. Det är därför arbetsgivaravgiften är så pass hög som den är. Man lever alltså inte under någon sorts osäkra villkor. Men varför många vill ha den här friheten att inte teckna kollektivavtal är för att de ger fackliga rättigheter som ibland slår så hårt mot enskilda små företag att de har svårt att klara av det.

Jag hoppas verkligen att vi ska kunna ha ett näringsliv som kan stå fritt utan de kraven men som också kan hjälpa till att ge arbetslösa jobb, för det är ju det som det handlar om.

Frågan kvarstår. Hur ska vi stimulera till fler jobb? Det har jag ännu inte hört någonting om från regeringssidan.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Anf. 56 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Nu blir allt ännu mer höljt i dimma. Katarina Brännströms aversion mot kollektivavtal hänför sig till att hon anser att det är liktydigt med att man socialiserar svenskt näringsliv. Det innebär att enligt Katarina Brännströms sätt att se på det svenska näringslivet är större delen av det socialiserat, eftersom de allra flesta anställda jobbar under kollektivavtal. Det är inte kollektivavtalsliknande former, utan de allra flesta anställda jobbar faktiskt på kollektivavtalsvillkor. Det är alltså att socialisera svenskt näringsliv.

Jag börjar förstå varför Katarina Brännström inte gillar kollektivavtal. Det är en ganska bisarr tanke, måste jag säga. Det skulle vara intressant att diskutera detta med Svenskt Näringsliv, som faktiskt är den andra parten i de här kollektivavtalen. Detta innebär att Katarina Brännström menar att Svenskt Näringsliv och deras medlemsorganisationer skulle ha medverkat till en gigantisk socialisering av Sverige.

En annan kommentar från Katarina Brännström är kanske också talande. Det finns företag som inte har de här nivåerna, säger hon. Ja, det är väl det som det handlar om. Man vill ha billigare anställningar, och då blir det ett A- och ett B-lag, vad man än väljer att kalla det. Hon säger också att om små företag tecknar kollektivavtal ger det rättigheter som man tycker är för stora. Det vill säga man tycker att kostnaden för att anställa folk blir för hög. Man vill alltså ha billigare arbetskraft, och därför vill man inte teckna kollektivavtal. Det är inte rimligt att det skapas ett A- och ett B-lag på det sättet.

Det här med att kollektivavtal är liktydigt med att socialisera det svenska näringslivet är ett anmärkningsvärt påstående, även för att komma från Katarina Brännström.

Anf. 57 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr talman! Tack, Ylva Johansson, för de här debatterna! Jag ska börja med att ge beröm till Ylva Johansson för att hon tar debatterna och dessutom gör det inom utsatt tid. Det skulle jag önska att många av hennes regeringskollegor också gjorde. Det ska hon alltså ha en eloge för.

För att det inte ska råda någon otydlighet: Nystartsjobben är riktiga jobb på alla punkter med undantag för att arbetsgivaravgiften är reducerad under en begränsad tid. Det har också visat sig att de har varit effektiva och bra utifrån att en stor del av anställningarna har övergått i samma typ av anställning men utan reducerad arbetsgivaravgift. Det här är alltså inte en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Det är inte från Arbetsförmedlingen utan från Skatteverket som det görs en reduktion. Det är en väsentlig skillnad. Till exempel har man en pensionsgrundande och a-kassegrundande inkomst.

Jag ska inte gå närmare in på det och göra det till en facklig debatt. Vi hade ju fackets företrädare, Patrik Björck, i talarstolen just före mig.

Jag tycker att det är rimligt att det inte är ett tvång för alla företag att ha kollektivavtal i Sverige i dag. Det tycker jag inte att vi ska ha heller. Det kan finnas många skäl. Det kan finnas positiva effekter för vissa företag med att ha det. Andra tycker att de klarar sig utan. Vissa vill ha fler besök av fackliga ombudsmän. Andra kanske inte vill ha det. Det lägger jag mig inte i.

Det viktiga är att vi ser till att vi fixar jobb, att vi har åtgärder, insatser och andra delar som leder till jobb utan stöd från samhället och som är det vi normalt sett kallar riktiga jobb.

Anf. 58 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström säger att kollektivavtal är att socialisera svenskt näringsliv. Christian Holm Barenfeld säger att kollektivavtal leder till att man har fackliga ombudsmän som springer runt på arbetsplatser.

Det skulle vara intressant att föra den diskussionen med intresseorganisationen Svenskt Näringsliv, som har som uppdrag att få så många arbetsgivare som möjligt att teckna just kollektivavtal. Man ser nämligen att det också för arbetsgivaren är en styrka att ingå ett avtal, att ha de möjligheter, rättigheter och den trygghet som det innebär att ingå i ett avtal.

Jag tror att alla som lyssnar till denna debatt drar en lättnadens suck över att det inte är Katarina Brännström som styr över svensk arbetsmarknad.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2015/16:199 om slopade skyddsvallar för Sveriges ekonomi

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Anette Åkesson har frågat mig hur jag och regeringen arbetar för att Sveriges skydd mot kommande kriser ska vara starkare än att staten behöver ta lån från utlandet.

När denna regering tillträdde fanns det betydande underskott i de offentliga finanserna. Den offentliga sektorn uppvisade 2014 ett underskott på 65 miljarder kronor, vilket var det största underskottet sedan 90-talskrisen. De ofinansierade skattesänkningarna som den tidigare regeringen genomförde var en starkt bidragande faktor till detta förhållande.

Sedan regeringen tillträdde har finanspolitiken lagts om i en mer ansvarsfull riktning. Regeringen har finansierat nya reformer fullt ut. Det har bidragit till att underskottet nästan halverats och att det strukturella sparandet förstärkts.

Samtidigt förändras verkligheten just nu snabbt inför våra ögon. Att så många människor tar sin tillflykt till Sverige undan krig och förtryck förändrade förutsättningarna radikalt efter att budgetpropositionen presenterades. Med anledning av detta har regeringen i en ändringsbudget, framtagen med bland annat Moderaterna, föreslagit att utgifterna i budgeten för

2015 ökas med 11 miljarder kronor. Detta är en vanlig ordning vid hantering av större oförutsedda kostnader under ett pågående budgetår. För närvarande pågår ett arbete med att hitta sätt för att dämpa kostnadsökningarna vi nu ser och hitta besparingsmöjligheter inför kommande budgetår.

Det är viktigt att det finns marginaler för att möta en kraftigt försämrad ekonomisk utveckling. Regeringen avser att även under resten av mandatperioden bedriva en finanspolitik som bidrar till att sparandet trendmässigt stärks. Även i den här akuta situationen med många asylsökande tar regeringen ansvar för de offentliga finanserna. Regeringen kommer i fortsättningen att bedriva en stram finanspolitik.

Anf. 60 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag vill tacka finansministern för svaret.

Det är en väldigt konstig bild Magdalena Andersson målar upp. Före valet var allt i Sverige nattsvart, och om Socialdemokraterna kom till makten skulle allting bli bra. Eftersom regeringen inte fick igenom sin budget för 2015 har man konsekvent skyllt det som gått dåligt på att man inte har ansvar för det. Då är det Alliansens budget. På samma gång tar man åt sig äran för det som går bra. Det går helt enkelt inte ihop. Att underskottet halverats under 2015 är alltså tack vare Alliansen.

I själva verket lämnade Alliansen efter sig EU:s starkaste finanser, en låg statsskuld och ökande sysselsättning – trots finanskris och efterföljande lågkonjunktur – tack vare helhjärtat fokus på jobben och ansvarstagande i de offentliga finanserna. Vidare glömmer finansministern informera om vad underskottet var till för. Det stimulerade ekonomin, något som varit nödvändigt för vårt lilla och exportberoende land när exporten inte har gått särskilt starkt. Det är de privata hushållen som håller igång konsumtionen och därmed efterfrågan och ekonomin. Dessutom glömmer finansministern att avslöja att underskotten skulle ha varit ännu högre om Socialdemokraternas skuggbudgetar hade gått igenom. Redan i opposition ville Socialdemokraterna låna mer.

Socialdemokrater verkar över huvud taget ha en strategi som går ut på att tala om hur illa andra har skött sig, även om de i själva verket har bidragit, eller i dokument försökt att bidra, till att det skulle ha blivit ännu sämre. Jag förstår mig inte på den strategin. Men den tillämpades på 90-talet, och den tillämpas konsekvent av Magdalena Andersson, både före valet och sedan dess. Men det är klart att om man inte har några egna, bra förslag att komma med kan man ju ägna sig åt att kritisera andra.

Jag instämmer helt och fullt i att det är angeläget med marginaler för att kunna möta kommande lågkonjunkturer och kriser. Det är just det skyddsvallar handlar om. Man ser i goda tider till att det skapas resurser som man kan lägga undan till sämre tider, precis som i privatekonomin.

Men hur är det då med förslagen? S och MP hävdar att de investerar i jobb men lägger samtidigt fram förslag som dömts ut av den samlade expertisen och som raserar reformer eller åtgärder som ger positiva effekter. Som exempel kan nämnas borttagande av den bortre parentesen i sjukförsäkringen, höjda arbetsgivaravgifter för äldre och sänkta ROT-avdrag. Regeringen gör det dyrare att anställa och mindre lönsamt att arbeta, så att både jobben och antalet arbetade timmar minskar. Det kommer i sig att påverka skatteintäkterna.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Frågan är vad finansministern menar, konkret, när hon säger att finanspolitiken har lagts om i en mer ansvarsfull riktning. I själva verket bidrar S-MP:s budget till en utgiftsexplosion. I den budget som S-MP lagt fram kommer inte bara antalet jobb att minska utan åtta av tio svenskar kommer att få det sämre ekonomiskt. Det är bara de kortsiktiga effekterna. De långsiktiga konsekvenserna lär bli än mer dramatiska.

Därför undrar jag: Vad är det långsiktigt ansvarsfulla i S-MP-budgeten? Och hur bygger S-MP skyddsvallar?

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är inte korrekt att åtta av tio svenskar får försämrad ekonomi med regeringens budget. Anette Åkesson får läsa diagrammen igen.

Det är inte sant att vi skyller på andra och säger att alla andra har gjort fel. Jag har tvärtom ofta berömt Anders Borg för att han höll ordning på pengarna även under finanskrisen. Min kritik riktas mot slutet av förra mandatperioden då man fortsatte att sänka skatten på lånade pengar, trots att ekonomin förbättrades. Den förra borgerliga regeringen hade nämligen större underskott när konjunkturen förbättrades än man hade under själva krisen. Det är sällan ekonomer brukar tycka att det är på det sättet en politik ska bedrivas.

Anette Åkesson tycker att det är bra att den bortre parentesen i sjukförsäkringen finns, så att långtidssjuka människor utförsäkras ur sjukförsäkringen. Vi har olika ideologiska utgångspunkter när det gäller det. Jag tycker att det är viktigt att man ska känna sig trygg även när man får en allvarlig sjukdomsdiagnos.

Regeringen driver nu en ansvarsfull ekonomisk politik. Vi driver en politik som har halverat underskotten i de offentliga finanserna. Och för varje år som går kommer vi att ha ett mindre underskott än det som den moderatledda regeringen lämnade efter sig.

Anf. 62 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Både Moderaterna och Alliansen vill självklart ha kvar tryggheten. Men tidigare förtidspensionerade man människor och tog därmed bort dem från statistiken. Historien förskräcker alltså, eftersom ekonomin skenar och man måste hantera ekonomin.

I slutet av förra mandatperioden bjöd Socialdemokraterna in till ett seminarium om hur det offentliga skulle arbeta mer effektivt och hur produktiviteten skulle öka. Det lockade mig. Jag var nyfiken på resonemanget kring hur verksamheterna i kommuner och landsting kan effektiviseras, inte minst eftersom dessa verksamheter utgör en stor del av de offentliga utgifterna. De är också de verksamheter som är närmast medborgarna, det vill säga främst skola, omsorg och sjukvård. Det är dessutom kommuner och landsting som från mitten av 2020-talet kommer att stå inför stora utmaningar, med tanke på befolkningsutvecklingen. De behöver verkligen se över både effektiviteten och produktiviteten.

Tyvärr blev jag besviken. Seminariet handlade bara om hur statliga myndigheter och verk kan arbeta mer effektivt. Visst är det viktigt, men det rör bara en liten del av de offentliga utgifterna, och det var ingenting nytt som kom fram.

Nu står Sverige inför konkreta utmaningar. På kort sikt är utmaningen hur flyktingar från Syrien och andra krigshärjade områden ska få tak över huvudet, någonstans att bo, språkutbildning och skola, gärna praktik eller jobb. Men även de skenande sjuktalen är en utmaning. På lite längre sikt behöver vi alla goda krafter för att klara av befolkningsutvecklingen på ett bra sätt. Där är invandring en tillgång under förutsättning att vi lyckas bättre än historiskt sett med integration i samhället i stort, men kanske främst på arbetsmarknaden. De utmaningar som vi står inför efter 2020-talets mitt är de utmaningar som vi borde ägna mer tid åt att förbereda oss för, dels genom att se över att de offentliga verksamheterna på alla nivåer så att de arbetar effektivt, dels även genom att säkerställa att vi har kontroll över vår ekonomi.

För en utomstående kan det vara förvirrande: finansministern pratar om hur illa allt var under Alliansen utom under slutet av Alliansens tid, för då var det riktigt illa, enligt finansministern. Hushållen själva samt svenska och utländska experter var imponerade över hur mycket bättre hushållen hade fått det respektive hur bra Sverige hade klarat av finanskrisen utan att det knappt märkts. När sedan S-MP lägger fram en budget som man kommer att få igenom pratar man om hur bra den är, men det visar sig att det är en budget där åtta av tio hushåll får det sämre. Det är riksdagens utredningstjänst som har tagit fram den siffran.

Det budgetpolitiska ramverket med överskottsmål och utgiftstak – det vill säga själva grunden i det som ger ekonomisk stabilitet och som är förutsättningen för att man ska kunna se till att Sverige har skyddsvallar – var viktigt för S före valet, men nu har man i praktiken avskaffat överskottsmålet.

Det stora problemet med och för den nuvarande regeringen är att ord och handling inte hänger ihop. Och det som gäller ena dagen gäller inte nästa.

Sköts inte statens ekonomi ökar belåningen. Med högre statsskuld övervältras ansvaret på kommande generationer, och kommande generationer är de som redan tack vare befolkningsutvecklingen med stora pensionsavgångar och ökad livslängd kommer att ha en större försörjningsbörda.

Vilka av regeringens reformer tar tag i konkreta problem, som till exempel den skenande sjukfrånvaron? Vilka reformer är riktade mot att undvika att Sverige ökar statsskulden och övervältrar ansvaret på nästa generation?

Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Regeringen visar ju i praktisk politik hur vi tar ansvar för statsfinanserna, eftersom vi i den budget som vi har lagt på riksdagens bord minskar underskotten liksom statsskulden varje år.

Sedan kommer vi naturligtvis att komma med nya prognoser med anledning av att fler människor kommer till Sverige för att söka asyl. Även där kommer vi naturligtvis att ta ansvar för de offentliga finanserna. Att underskotten skulle slinka i väg till de nivåer som rådde när Anette Åkesons parti hade makten bedömer jag inte som troligt.

Anette Åkesson pratar om överskottsmålet. Det vore i och för sig intressant att höra om Moderaterna verkligen står fast vid det, givet att vi har en helt annan situation. Med den stora befolkningsökning som vi nu har vore det djupt olämpligt att försöka att snabbt ta sig tillbaka till en nivå på 1 procents överskott i de offentliga finanserna. Kanske kommer Moderaterna att tänka om här.

Anette Åkesson säger att hon vill ha kvar tryggheten. Samtidigt vill hon att vi ska ha en bortre parentes i sjukförsäkringen. Det är klart att det minskar tryggheten för människor som får en allvarlig sjukdomsdiagnos. Min bild är att många av dem som får en allvarlig sjukdomsdiagnos – efter att den första chocken har lagt sig – inte alls känner sig trygga. De är väldigt oroliga för om de kommer att få ut sin sjukförsäkring. Därför tycker jag att det är en klar förbättring att ta bort den bortre parentesen.

Vi ser också att sjuktalet har ökat under de senaste åren trots att vi har haft en bortre parentes. Anette Åkesson säger att man tar bort människor från statistiken. Men många av dem som utförsäkras är personer som försvinner bort just från statistiken.

Anf. 64 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Det finns en parlamentarisk kommitté som efter ett tillkännagivande från riksdagen ska se över dessa frågor. Det blir spännande att se vad den kommer fram till.

Jag tror att de flesta har hyfsat god koll på sin egen ekonomi. Det är plus och minus som måste gå ihop, och många har säkert åtminstone ambitionen att spara. Det kommer alltid att komma tuffa tider. I privatekonomin kan det vara sjukdom, arbetslöshet eller att tandläkarräkningen kommer samtidigt med att bilen går sönder. Staten är stabilare och har dessutom beskattningsrätt. Men vi som är politiker nu, särskilt i regeringsställning, har ansvaret för att inte endast se kortsiktigt utan också att planera långsiktigt, även om det händer mycket.

Att, som regeringen gör, försämla för hushåll och företag i en tid när utgifterna formligen skenar på grund av utmaningar med migration och sjukfrånvaro är oansvarigt. S-MP riskerar med sin utdömda jobbpolitik att behöva öka lånen och därmed belasta kommande generationer mer än nödvändigt. Dessa försämringar kommer att märkas av redan på kort sikt, men på lång sikt kommer de att få allvarliga konsekvenser. Det är inte att bygga skyddsvallar för kommande lågkonjunkturer. S-MP-regeringen spelar ett högt spel och riskerar med öppna ögon att kommande lågkonjunktur slår hårdare mot de svagaste i samhället.

Det har tidigare funnits en politisk samsyn om vikten av ekonomisk stabilitet. Jag hoppas vi kommer tillbaka till det – inte bara i ord, utan även i handling.

Jag vill tacka finansministern för debatten.

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag delar Anette Åkessons uppfattning att det är bra att man står för en ansvarsfull ekonomisk politik, inte bara i ord utan även i handling. Där var det väldigt tråkigt att den förra borgerliga regeringen sa att man höll fast vid överskottsmålet, trots att man uppenbarligen bröt emot det, inte bara i enlighet med alla sina expertmyndigheter utan också i enlighet med sin egen budgetproposition. Det var inte ett ansvarsfullt sätt att

driva ekonomisk politik på – detta inte minst för att man genomförde stora ofinansierade skattesänkningar samtidigt som konjunkturen vände.

Det är därför väldigt bra att vi nu har lagt om den ekonomiska politiken i Sverige så att vi kan bedriva en politik där vi minskar underskotten. Det är precis det som den här regeringen gör. Vi har tagit ansvar för statsfinanserna sedan vi tillträdde och kommer naturligtvis fortsätta att göra det även framöver.

Jag vill också tacka Anette Åkesson för interpellationen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

§ 13 Svar på interpellation 2015/16:201 om försämring av RUT-avdraget med anledning av obefintlig poolrengöring

Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Erik Andersson har med anledning av de förslag om förändringar av RUT-avdrag som regeringen lämnat i budgetpropositionen frågat mig hur regeringens beredning av ärendet har gått till och vilken påverkan på de totala RUT-avdragen som jag bedömer att förändringarna kommer att ha.

Beredningen av förslagen har skett på sedvanligt sätt genom att förslagen beretts inom Regeringskansliet, remitterats och lagrådsgranskats. Som framgår av budgetpropositionen beräknas förändringarna av RUT-avdraget sammantaget öka skatteintäkterna med 90 miljoner kronor 2016. Förändringarna kommer inte att innebära någon skillnad för de allra flesta som i dag gör RUT-avdrag.

Anf. 67 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Tack för svaret, finansministern!

Jag tycker att svaret på min interpellation är i kortaste laget. Jag frågade om vad halveringen av RUT-avdraget har för påverkan. Då får jag svaret att det påverkar staten så att man får in 90 miljoner kronor i ökade skatteintäkter – inte ett ord i svaret om de företag som drabbas, de som arbetar i dessa företag eller de barnfamiljer som väljer att använda sig av RUT.

För 90 miljoner kronor har finansministern och regeringen skapat en stor osäkerhet i en bransch som var på tillväxt, och detta med anledning av att avdraget inte ska göras för inomhuspooler.

Då kan man fundera: Tänkte finansministern att hon skulle få stöd av svenska folket genom att peka ut att en del av avdraget skulle användas till lyxkonsumtion? Jag anser att finansministern är väldigt fixerad vid rengöring av inomhuspooler.

Enligt en artikel i en tidning från oktober 2014 vill regeringen halvera avdraget. Vidare kan man läsa att de som drabbas av halveringen och åtstramningen är sådana som köper in matlagningstjänster eller beställer rengöring av inomhuspooler och att de nu själva ska stå för hela kostnaden. Jag delar uppfattningen att just rengöring av inomhuspooler inte utgör något kärnområde.

Men jag har inte sett och inte hört att RUT-avdraget har använts för rengöring av inomhuspooler. Jag har varit ute på flera RUT-företag och frågat om detta, eftersom jag tyckte att det var konstigt att man använde sig av RUT för rengöring av inomhuspooler. Det finns ju inte heller så många inomhuspooler i Sverige, såvitt jag känner till. Men jag fick inte fram någon uppgift om det.

Då bad jag RUT, riksdagens utredningstjänst, att utreda om det här avdraget har använts till rengöring av inomhuspooler. Men man har inte fått in någon uppgift om det, och det går inte att få fram några sådana uppgifter.

Hur tänkte finansministern för att få in 90 miljoner i ökade skatteintäkter? Av rent ideologiska skäl pekar hon på att RUT-avdraget skulle användas till lyxkonsumtion. Finansministerns idé om inomhuspoolrengöring är väldigt märklig och den har skapat en osäkerhet i den här branschen.

Vi har vid flera tillfällen försökt få svar från finansministern om varifrån hon fått att detta avdrag har gått till rengöring av inomhuspooler. Vi har dock inte fått något svar, men jag hoppas att jag kan få det i dag.

Det har varit en lönsam reform. Populariteten i att anlita ett RUT-företag har ökat. Sju av tio svenskar vill behålla avdraget som det är, och 83 procent av alla svenskar är positiva till hushållsnära tjänster. Trots det planerar regeringen att halvera avdraget vid årsskiftet för att få in 90 miljoner kronor i ökade skatteintäkter.

Vad har RUT skapat för Sverige? Det har skapat 20 000 jobb. Tre av fyra kommer direkt från arbetslöshet. Konjunkturinstitutet anser att RUT ger lägre arbetslöshet.

Herr talman! Jag hoppas att jag kan få svar på frågan.

Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Erik Andersson säger att jag är fixerad vid inomhuspooler. Det är nog inte jag som är fixerad vid inomhuspooler med tanke på att moderata riksdagsledamöter har ställt inte en, inte två utan tre interpellationer om inomhuspooler.

Låt mig påpeka, som så många gånger tidigare, att den förändring vi gör påverkar 1 procent av RUT-köparna. De har en genomsnittlig inkomst på 960 000 kronor om året och kan rimligen fortsätta att köpa sina RUT-tjänster. Det bör därför inte påverka de anställda eller företagen i denna bransch i någon större omfattning.

Anf. 69 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Jag hävdar att det är finansministern som har tagit upp inomhuspoolerna i debatten. I tidningen från oktober 2014 pekar finansministern som sagt på just inomhuspoolrengöring.

Det var nog ingen i vårt land som trodde att RUT-avdraget kunde användas för rengöring av inomhuspool. Det finns förmodligen ytterst få inomhuspooler i Sverige. Ingen vet hur många det finns, och för att få reda på det får man ringa till varje kommun. Men det finns inte många.

Oavsett vad finansministern säger kommer halveringen att påverka sektorn hårt. Svenskt Näringsliv gör bedömningen att sektorn kan växa med så mycket som 36 000 personer om RUT-avdraget behålls och byggs ut med fler tjänster. RUT-företagen är viktiga för integrationen. Varannan anställd i ett RUT-företag är född utomlands.

Även finansministerns egna väljare anser att avdraget ska vara kvar på den nivå som det är i dag. Det är bara 20 procent som är positiva till sänkningen.

En studie från Stockholms universitet visar att gifta kvinnors inkomster ökar tack vare RUT. Tyvärr är det fortfarande så att det mesta av det obetalda hushållsarbetet i hemmet görs av kvinnor.

Antalet kvinnliga företagare ökade med 34 procent mellan 2006 och 2012. Under denna tid infördes avdraget.

Men på grund av regeringens aviserade försämring av RUT-avdraget har hela sektorn bromsat in. Regeringens politik har gjort att tillväxten för RUT-företagen har minskat från 10 procent till 1 procent. Vart tredje företag befärar att man måste säga upp anställda och erbjuda mer timanställningar. Man tror också att det leder till mer svartarbete.

På Gasellgalan hyllade finansministern RUT-avdraget och beskrev att RUT-sektorn är intressant och att det är kostnadseffektivt att subventionera denna bransch som vuxit fram. Ändå tänker finansministern försämma för hela sektorn.

För det första: Hur kommer det sig att finansministern är så fixerad vid poolrengöring?

För det andra: Hur kommer det sig att finansministern vill försämma för en bransch som är på tillväxt?

Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det påverkar som sagt 1 procent av RUT-köparna. En genomsnittlig RUT-köpare köper för under 5 000 kronor om året, så de flesta kan femdubbla sitt RUT-köpande innan man slår i taket.

Det är sant att RUT-avdraget är mer kostnadseffektivt än de andra väldigt dyra och ineffektiva skattesänkningarna som den förra moderatledda regeringen gjorde, till exempel sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar, vilken vi nu avvecklar.

Anf. 71 ERIK ANDERSSON (M):

Herr talman! Även om finansministern hävdar att det påverkar ytterst få påverkar det en bransch väldigt negativt. Som jag tidigare sa har det skapat stor osäkerhet i branschen. Företagen väljer att inte anställa och låter fler gå på timmar. Det är inte bra. De tror också att det leder till mer svartarbete.

Herr talman! I själva verket handlar det om ideologi rakt igenom. Jag kan inte tänka mig att finansministern kände att hon behöver just dessa 90 miljoner till staten. Hur mycket kostar inte försämringen och den osäkerhet företagen känner? Vad kostar inte det staten?

Finansministern försökte lura svenska folket genom att påstå att RUT-avdraget används till poolrengöring fast det inte gör det. Så kunde hon motivera en ideologisk nedskärning som drabbar en bransch och alla familjer som behöver hjälp.

Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Nej, det drabbar inte alla familjer som behöver hjälp. Det drabbar 1 procent av de familjer som använder RUT-avdrag. Alla andra drabbas inte – om man inte just då använder det för poolrengöring. Men

det verkar ju inte särskilt många göra, även om det är fullt möjligt med det regelsystem som Erik Andersson försvarar.

Det drabbar som sagt 1 procent, och de har en genomsnittlig inkomst på 960 000. Det är dessa familjer Erik Andersson kämpar för. Det är inte alla familjer, vill jag påpeka.

Erik Andersson är orolig för att detta skapar osäkerhet i branschen. Om Erik Andersson var seriös och allvarlig med det borde Erik Andersson inte ägna sin tid åt att stå i kammaren. Han borde i stället vara ute på företagen och berätta att detta är en ytterst liten förändring.

Jag har erbjudit en del borgerliga riksdagsledamöter som är intresserade av frågan att tillsammans med mig ta ett initiativ för att upplysa företagen om att det är en ytterst liten förändring som sker och att de tryggt kan fortsätta att expandera och ha människor fast anställda. Jag bjuder givetvis även in Erik Andersson att vara med. Du är hjärtligt välkommen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.57 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

§ 14 Svar på interpellation 2015/16:196 om studiehandledning på modersmål

Anf. 73 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Daniel Riazat har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra situationen när det gäller studiehandledning på modersmål.

Enligt skolförordningen och gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Många huvudmän och skolor har dock svårt att leva upp till detta krav, inte minst mot bakgrund av den senaste tidens kraftiga ökning av antalet nyanlända elever.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att stärka utbildningen för nyanlända elever. Till dessa hör bland annat att regeringen i juni 2015 gav Statens skolverk i uppdrag att genomföra systematiska insatser för att stärka huvudmännens förmåga att på kort och lång sikt ta emot nyanlända barn och ungdomar och kunna erbjuda en utbildning av hög och likvärdig kvalitet.

Uppdraget syftar till att förbättra utbildningen för nyanlända elever i grundskolan och motsvarande skolformer och i gymnasieskolans introduktionsprogram. Insatser ska bland annat genomföras för att fler lärare ska få kompetens att undervisa alla barn och elever, oavsett deras språkliga bakgrund.

Särskilda insatser ska riktas till modersmålslärare och studiehandledare på modersmål. Insatser ska även riktas till huvudmän och rektorer för att stödja ett ändamålsenligt arbetssätt och en ändamålsenlig organisation som främjar en god utbildning för nyanlända elever.

I budgetpropositionen för 2016 föreslås att satsningen på samverkan för bästa skola, där insatserna för nyanlända elever utgör en del, ska uppgå till totalt 600 miljoner kronor och beräknas till motsvarande belopp årligen från och med 2017.

Skolhuvudmännen har från och med den 1 juli i år fått bättre möjligheter att anordna bland annat modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål genom nya regler om fjärrundervisning. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå på en skolenhet kan redan i dag fjärrundervisning bedrivas av en lärare som finns vid en annan enhet inom huvudmannens organisation.

För att ytterligare förbättra huvudmännens möjlighet att erbjuda elever den utbildning som de har behov av beslutade regeringen den 12 november 2015 om direktiv till en utredning som bland annat ska föreslå hur skolhuvudmän genom fjärrundervisning på entreprenad eller på annat sätt kan ges ökade möjligheter att erbjuda elever modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Uppdraget ska i denna del redovisas senast den 12 februari 2016.

Vidare beslutade regeringen den 26 november att tillsätta en utredning med uppdrag att föreslå åtgärder för att säkra kommuners möjlighet att tillgodose Sveriges nyanlända elevers rätt till utbildning. Förslagen ska bidra till att upprätthålla kvaliteten på undervisningen för alla elever i skolväsendet.

Utredaren ska bland annat föreslå hur enskilda huvudmän för skolor där det finns kö i större utsträckning än i dag ska kunna ta emot nyanlända elever och utreda hur kommuner i större utsträckning ska kunna placera elever i andra skolor än de närliggande för att främja en jämnare fördelning av nyanlända elever och förbättra förutsättningarna för integration.

Utredaren ska också undersöka om det finns behov av ytterligare insatser för att exempelvis pensionerade lärare och lärarstudenter ska kunna vara ett stöd för nyanlända elever. Uppdraget ska redovisas senast den 18 januari 2016.

Som framgår av budgetpropositionen för 2016 ser regeringen också möjligheter att förbättra mottagandet av nyanlända elever genom att ta till vara att många nyanlända och andra personer med utländsk bakgrund har yrkesbakgrund som lärare.

För dem som vill ska det vara möjligt att så snabbt som möjligt börja undervisa i de ämnen som de är utbildade för. Innan de kan undervisa i de ämnen de är utbildade för kan en möjlighet för många av de nyanlända lärarna vara att börja arbeta som studiehandledare eller modersmålslärare. Regeringen har för avsikt att inom kort återkomma i denna fråga.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

Anf. 74 DANIEL RIAZAT (V):
Herr talman! Jag vill börja med att tacka utbildningsministern för svaret.

Andelen flerspråkiga elever i den svenska skolan ökar. Mer än var femte elev i grundskolan har grundläggande kunskaper i ett annat språk än svenska, och i oktober 2014 fanns strax över 92 000 elever som är födda utomlands. Det betyder att det i dag finns elever i den svenska skolan som tillsammans representerar mer än hundra olika modersmål. För dem är det naturligt att använda mer än ett språk i sin vardag. Det innebär också att många lärare möter en språklig mångfald i sin undervisning.

Enligt läroplanen för grundskolan ska undervisningen främja lärandet och kunskapsutvecklingen genom att utgå från elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Samtidigt visar Skolverkets statistik att flerspråkiga elever, speciellt nyanlända elever, inte klarar skolans krav i samma utsträckning som övriga elever.

Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som finns i grundskolan och motsvarande skolformer samt i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Skolinspektionens granskning av utbildning för nyanlända elever visar att många av de skolor som har kvalitetsgranskats uppvisar allvarliga brister i sitt sätt att hantera denna handledning.

Kompetensen i studiehandledning på modersmålet varierar, likaså hur man praktiskt arbetar med studiehandledningen. När handledningen som erbjuds är av god kvalitet är det en viktig stödinsats för den elev som behöver det.

Att vara studiehandledare är dock inte samma sak som att vara modersmålslärare. Därför används här begreppet studiehandledare för den som ger handledning på modersmålet i andra ämnen än ämnet modersmål. En modersmålslärare undervisar med utgångspunkt i kurs- eller ämnesplanen för modersmål, medan en studiehandledare utgår ifrån kurs- och ämnesplanerna i olika ämnen.

Vissa elever har fått sin tidigare undervisning på ett annat språk än sitt modersmål, och i dessa fall kan det vara en fördel att studiehandledaren handleder på det språket.

Få studiehandledare har sådana ämneskunskaper att de kan handleda i skolans samtliga ämnen. Att organisera arbetet i ämnesblock, det vill säga att studiehandledaren ger handledningen i flera närliggande ämnen, underlättar både rekryteringen av och kompetensutvecklingen för studiehandledare. Det ger också en rimlig arbetssituation för handledaren i fråga.

Studiehandledning är inte enbart ämnesundervisning på modersmålet utan rymmer fler aspekter, till exempel språklig medvetenhet om skillnader och likheter mellan svenska och modersmålet samt kulturella faktorer i ämnesundervisningen.

En studiehandledare behöver också kunna avgöra i vilken omfattning modersmålet ska användas i handledningen och hur ämnesspråket ska bearbetas.

Att en elev ännu inte behärskar svenska språket fullständigt får inte leda till att hen halkar efter i skolan. Därför är rätten till studiehandledning oerhört viktig. Om en elev har svårt att tillgodogöra sig undervisningen på grund av att eleven har ett annat modersmål än svenska har eleven som sagt rätt till studiehandledning.

Det finns dock ett stort glapp som bland andra Skolinspektionen har påpekat. Det har även konstaterats att många huvudmän har en snäv bild av vad studiehandledning innebär. Studiehandledning sköts i hög grad av modersmålslärare.

Det finns enligt min mening en outnyttjad resurs i Sverige i form av människor som talar samma språk som de nyanlända eleverna. Jag pratar inte bara om de elever som nyss har kommit och som har lärare utan om sådana som är bosatta i Sverige sedan tidigare.

Vad avser utbildningsministern att göra för att förbättra situationen?

Anf. 75 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Låt mig först konstatera att jag helt instämmer i Daniel Riazats beskrivning av vad den svenska skolan är i dag och vad den möter.

Det är självfallet en väldigt styrka för vårt land att vi har så många flerspråkiga unga individer. Det har stärkt oss tidigare och gjort att Sverige har kunnat växa med människor som har kommit hit från andra länder.

Det är en styrka i ekonomiskt, socialt och mänskligt hänseende, men det är också en styrka som vi är ganska dåliga på att ta till vara i dag, såväl på grund av diskriminerande strukturer och hur vår arbetsmarknad ser ut som på grund av hur skolan klarar sin uppgift och vilka förutsättningar den har att göra detta.

Detta är väldigt tydligt i den viktigaste mätningen vi har i svensk skola, nämligen behörighetsstatistiken för årskurs 9. De senaste åren kan man se att vi blir allt bättre på att möta elever som kommer till svensk skola från andra länder före årskurs 6. Där går behörighetssiffrorna upp. Vi lär oss i takt med att fler lärare jobbar med det och man hittar nya tekniker.

Men vi blir sämre på att ge rätt förutsättningar för elever som kommer under de sista fyra åren i grundskolan. Där går behörighetssiffrorna ned kraftigt. Det är faktiskt det som drar ned hela behörighetsstatistiken för Sverige.

Det beror på ett par olika saker. Jag tror att en av huvudanledningarna är att många inte får tillräckligt många år i skolan. Man kanske kräver av en individ som kommer hit: Du ska få ett och ett halvt år i skola därför att du kommer direkt från ett flyktingläger där du har fått väldigt lite utbildning eller kommer från en situation där du kanske inte har fått någon skola alls. Att då klara det som svenskfödda elever ska klara på tio år är ofta ett orimligt krav.

I andra fall handlar det om att man har alltför låga förväntningar. En elev som egentligen har hela utbildningsbakgrunden med sig och borde ha alla förutsättningar att klara skolan möts konsekvent av en förväntan att eleven inte ska klara den, och den förväntan blir självuppfyllande.

I ett tredje fall handlar det om att eleven inte får de verktyg som faktiskt behövs för att klara utbildningen, och då är studiehandledningen ett av de viktigaste verktygen.

Att vi har elever som har jättegoda mattekunskaper men ändå inte klarar mattekraven därför att de inte har de svenska mattetermerna får helt enkelt inte förekomma. Men det förekommer gång på gång i den svenska skolan därför att kravet på studiehandledning inte uppfylls.

Vad kan vi då göra för att komma till rätta med det? Det första är såklart att alla huvudmän och alla rektorer behöver förstå vad studiehandledning egentligen är. Det finns många som har gjort mycket, men eftersom ansvaret för att ta emot nyanlända elever har varit så skevt fördelat tidigare behöver nu de erfarenheter och den kompetens som rektorer och huvudmän har spridas till andra. Det har Skolverket tagit på sig att göra.

Det andra är att hitta de här studiehandledarna. Då tror jag precis som Daniel Riazat att vi har en väldig resurs i människor som har kommit hit nyligen eller människor som har kommit hit tidigare och som själva är flerspråkiga. Att kunna använda dem i skolan just som studiehandledare är en tydlig förbättring för de elever som vi ska möta och också ett tydligt verktyg för lärarna som jobbar i skolan för att de ska kunna klara sin uppgift. Där återkommer vi snart till hur det snabbspår som har aviserats ska se ut och hur kompetensen hos de grupper som inte kom in i snabbspåret, alltså de som inte har lärarbakgrund med sig när de kommer, ska kunna tas till vara.

Den tredje delen är att de ska få rätt kompetens och rätt handledning i sitt nya uppdrag som studiehandledare. Där blir Skolverkets uppdrag att anordna fortbildning för studiehandledare och att arbeta med studiehandledare i deras kompetensutveckling på olika sätt. Det är en viktig del.

Det handlar om fortbildning till huvudmän och rektorer, att se till att skaffa fram fler studiehandledare och att ge studiehandledarna fortbildning för att klara sitt nya uppdrag.

Anf. 76 DANIEL RIAZAT (V):

Herr talman! Tack, Gustav Fridolin, för svaret!

Det är ändå glädjande att se att den nuvarande regeringen har en rad satsningar och en plan för att komma till rätta med detta. Det är en mycket bred diskussion som egentligen skulle kunna pågå i timmar och som handlar om att vi lever i ett land med världens mest utbildade taxichaufförer och pizzabagare.

Men om vi på något sätt ska konkretisera oss och fokusera på det som handlar om studiehandledning: Jag tycker att det är bra med det snabbspår som regeringen har initierat och som flera andra partier, inklusive Vänsterpartiet, har varit inne på sedan lång tid tillbaka, att man ska se till att de nyanlända lärare som kommer hit ska få ett slags snabbspår för att kunna ta sig in.

Samtidigt tänker jag också att vi framöver kommer att behöva de lärarna i den ordinarie undervisningen som ämneslärare i olika ämnen. Samtidigt har vi – det bekräftade utbildningsministern bilden av – många människor som har bott här i ett antal år och som behärskar både det svenska språket och ett annat språk eller flera andra språk och som skulle kunna göra stor nytta inom den svenska skolan.

Från min egen kommun finns det ett exempel på just detta. Man sa konsekvent: Vi kan inte hitta studiehandledare. I en kommun på runt 60 000 invånare kunde man inte hitta fler studiehandledare. Samtidigt hade jag en pappa hemma som har varit civilingenjör från Iran och som har gått pedagogiska utbildningar men som inte fick jobb de första åtta åren i Sverige inom sitt yrke eller för den delen som montör i samma bransch. När man gav honom chansen att komma in i skolan och vara stu-

diehandledare för de persisktalande eller daritalande barnen gav det otroligt mycket, och i dag ser man resultatet. Han är långt ifrån ensam. Det finns många sådana goda exempel.

Problemet är, som jag ser det, att detta inte är systematiskt utan att vi fortfarande väntar på fler goda exempel. Just i den delen – trots alla de goda satsningar med snabbspår och allt detta som regeringen har initierat – menar jag att regeringen genom Skolverket bör se till att det kommer ut tips och rekommendationer på hur man kan få till fler studiehandledare, bortsett från de nyanlända som kommer och som man ska skicka in i ett snabbspår.

Utbildningsministern sa att han höll med om den bild som jag målade upp. Det är därför att jag har tagit all text från den skrift med rekommendationer som har skickats ut från Skolverket när det gäller studiehandledning. Det som dock saknas där är just tips och råd om hur man kan se till att skaffa fler studiehandledare. Det finns gott om personer som i dag skulle kunna arbeta som studiehandledare. Det som också blir problematiskt med att alltför mycket koppla ihop modersmålslärare med studiehandledare på modersmålet är att modersmålslärare i många fall inte har den ämnesspecifika kunskapen för att kunna undervisa. I dag befinner vi oss också i ett läge då vi behöver fler modersmålslärare som också är utbildade inom olika språk, som har en riktig lärarutbildning från hemlandet. Där har vi en gyllene chans, och jag tycker att det är bra att regeringen tar upp det.

En annan sak handlar om detta med förväntningar, stöd och verktyg. Det är fint att utbildningsministern säger detta. Men någonstans måste det tydliggöras ut mot kommunerna, så att elever inte – som utbildningsministern själv nämnde – stannar i sin kunskapsutveckling på grund av att huvudmännen tror att bara därför att eleven inte hanterar det svenska språket kan eleven inte läsa matematik eller något annat ämne.

Anf. 77 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Jag instämmer verkligen i det. Det är anledningen till att vi från den 1 januari har en ny lagstiftning och en kartläggning. Det är en uppgift som i och för sig blir svårare men som på många sätt också blir viktigare därför att det nu kommer fler än tidigare som ska få en chans att få med sig de kunskaper som de behöver för att kunna bygga sig ett liv i Sverige. Då måste man klara att kartlägga de kunskaper som en elev kommer med och inte bemöta en 14-åring som aldrig har gått i skola på samma sätt som man bemöter en 14-åring som kommer direkt från en skola som kanske i vissa ämnen har mer avancerade kunskaper motsvarande åttans ämnesplaner än vad vi har i den svenska skolan. De måste såklart få helt olika bemötande och helt olika förutsättningar för att börja skolan. Men så har det inte riktigt varit, och det är just därför som kartläggningen är så viktig.

Jag håller helt med om att vi har varit mycket inriktade på just snabbspåret, som vi hoppas få på plats snart. Det går ut på att ta till vara lärar-erfarenheten hos just dem som har varit lärare, som har lärarutbildning eller erfarenhet som lärare från sina gamla hemländer och är i etablerings-uppdraget. Det är jätteviktigt att lyckas med det. Precis som Daniel Riazat säger finns det ganska stora grupper av personer som skulle kunna hjälpa till i den svenska skolan men som inte träffas. Det gäller bland annat de

som är asylsökande, som ännu inte är i etableringsuppdraget. När man öppnar ett asylboende och barnen ska till skolan är det ett jättestort slöseri att den som har varit lärare är kvar på asylboendet under dagen. Att använda den kompetensen i skolan, vilket vi ser händer med goda exempel runt om, ska bli system.

Men det handlar också om personer som inte har lärarerfarenhet men som har en ämneskompetens som är bra att kunna använda i studiehandledning och även personer som har varit i Sverige länge, som är svenska medborgare och har andra jobb men som precis som många andra just nu känner: Kan jag göra en insats? Kan jag göra något för att Sverige ska klara den stora humanitära insats som vi faktiskt gör? Det är klart att de erfarenheterna ska tas till vara, så vi återkommer till hur vi ska sprida det.

Det sker en del saker i dag. Skolverkets hotline svarar för att samla ihop goda exempel och sprida dem till huvudmän som frågar. SKL är också bra på att sprida goda exempel. Det händer alltså en hel del i dag. Men ska vi bygga system av det tror också jag att vi till exempel måste gå igenom regelverken. Vi har en del regelverk som riskerar att göra detta svårare än vad det annars skulle vara.

Anf. 78 DANIEL RIAZAT (V):

Herr talman! Tack återigen till utbildningsministern för svaret!

Det är glädjande att se att utbildningsministern delar vår uppfattning och vår syn på detta. De senaste månaderna och speciellt de senaste veckorna målas det upp ett slags katastrofbild av vad som håller på att hända i Sverige. En kris som människor på flykt från krig befinner sig i omvandlas på något sätt till en kris för oss som har tak över huvudet och i många fall har ett arbete att gå till eller åtminstone lever i ett land som i de allra flesta fall tryggar vår vardag.

Därför menar jag att det är extra viktigt att visa: Visst kommer det många elever samtidigt. Det innebär självklart att man måste ha en helt annan organisering av detta. Men samtidigt finns det många lösningar.

Om man ser till att sätta detta i system kommer det att leda till att vi inom ett par år återigen hamnar i ett läge där man inte ens ska kunna måla upp ett slags katastrofbild. Sedan hänger det självklart också ihop med att alla kommuner bör ta sitt ansvar för detta.

Som jag uppfattar det menar utbildningsminister Gustav Fridolin att man ändå är positiv till tanken att också kartlägga just de människor som redan befinner sig här sedan tidigare och som har kompetens inom olika språk. Det tycker jag är mycket positivt. Jag tänker att just snabbspåret för nyanlända självfallet kommer att ge resultat, och det är någonting som jag ställer mig bakom, kanske lite mer på sikt.

Men det som man kanske bör satsa på först och främst nu och som bör skyndas på är just denna satsning på de individer som i dag kanske går arbetslösa men som skulle kunna vara studiehandledare på sitt modersmål.

Anf. 79 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr talman! Det är ett av de områden där vi nu försöker samla alla resurser vi har för att se vilka resurser som står outnyttjade.

För många människor som nu gör allt för att hjälpa till i den situation som medmänniskor på flykt befinner sig i är det mycket provocerande att få bara dessa krisbilder.

Det är klart att det är en jätteutmaning när Sverige under en tid har tagit emot ett antal barn varje dag som motsvarar ett par normalstora skolor. Det är en jättestor utmaning, och det tror jag att alla är överens om. Men det blir mycket provocerande när vi talar om det som den stora krisen för oss när vi samtidigt har så många resurser som står outnyttjade. De mänskliga resurser som Daniel Riazat talar om är definitivt sådana resurser, och det är riktigt att de skulle kunna tas till vara mycket bättre än vad som har skett.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:36
1 december

Svar på
interpellationer

§ 15 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2015/16:55 En kortare instanskedja för detaljplaner och områdesbestämmelser

2015/16:56 Ökad endomarbehörighet i tvistemål

2015/16:57 Patent- och marknadsdomstol

2015/16:63 Skydd för geografisk information

Motion

2015/16:3279 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) Handlingsplan till följd av migrationskrisen (väckt enligt 9 kap. 15 § riksdagsordningen med anledning av händelse av större vikt)

EU-dokument

KOM(2015) 701 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av stödprogrammet för strukturreformer för perioden 2017–2020 och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013 och (EU) nr 1305/2013

§ 16 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 november

2015/16:225 Riktade statsbidrags effekter på kommunerna

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:226 Arbetets påverkan på pensionen

av *Anette Åkesson* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:227 Kollektivtrafikens framtid

av *Erik Ottoson* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:228 Fördomar om företag i välfärden

av *Anette Åkesson* (M)
till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

2015/16:229 Bidragmiljoner för att minska sjukfrånvaron

av *Lotta Finstorp* (M)
till socialförsäkringsminister *Annika Strandhäll* (S)

den 28 november

2015/16:230 RUT-avdraget

av *Lotta Finstorp* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

den 30 november

2015/16:231 Beräkningen bakom fördelningen av kommunmiljarderna

av *Maria Malmer Stenergård* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 november

2015/16:378 Ordning och reda i skönhetsbranschen

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:379 EU:s äventyrande av sportskytten

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:380 Framtidsfullmakter

av *Thomas Finnborg* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2015/16:381 Regeringens arbete mot kvinnlig könsstympning

av *Markus Wiechel* (SD)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:382 Organdonation

av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:383 Möjlighet att få ta del av allmänna handlingar

av *Maria Abrahamsson* (M)
till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2015/16:384 Tandvård för asylsökande

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet *Gabriel Wikström* (S)

2015/16:385 Ensamkommande flickors förutsättningar på arbetsmarknaden

av *Mikael Cederbratt* (M)
till arbetsmarknadsminister *Ylva Johansson* (S)

Prot. 2015/16:36
1 december

den 30 november

2015/16:386 Sveriges samarbete med Stratcom

av *Hans Wallmark* (M)
till försvarsminister *Peter Hultqvist* (S)

§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 30 november

2015/16:334 Människan bakom djuren

av *Magnus Oscarsson* (KD)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2015/16:347 Nya särregler för Sveriges lantbrukare

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2015/16:344 Swedish Welcome

av *Johan Hultberg* (M)
till närings- och innovationsminister *Mikael Damberg* (S)

2015/16:359 Ökad transparens i fördelningen av extra medel till kommunerna

av *Anette Åkesson* (M)
till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

§ 19 Kammaren åtskildes kl. 18.21.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 10 anf. 45 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.57 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare.....	1
§ 2 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 5 Ärenden för bordläggning	3
§ 6 Svar på interpellation 2015/16:204 om överprövning av åtgärdsprogrammen.....	3
Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	3
Anf. 2 GUNILLA NORDGREN (M).....	4
Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	5
Anf. 4 GUNILLA NORDGREN (M).....	6
Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	6
Anf. 6 GUNILLA NORDGREN (M).....	6
Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP).....	7
§ 7 Svar på interpellation 2015/16:131 om det nya utanförskapet	7
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	7
Anf. 9 NIKLAS WYKMAN (M).....	8
Anf. 10 HILLEVI LARSSON (S).....	9
Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	10
Anf. 12 NIKLAS WYKMAN (M).....	11
Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S).....	12
Anf. 14 PATRIK BJÖRCK (S).....	12
Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	13
Anf. 16 NIKLAS WYKMAN (M).....	14
Anf. 17 PATRIK BJÖRCK (S).....	15
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	15
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:137 om försämrad hushållsekonomi och jobben	16
Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	16
Anf. 20 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	16
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	17
Anf. 22 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	18
Anf. 23 JENNY PETERSSON (M)	19
Anf. 24 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	19
Anf. 25 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	19
Anf. 26 JENNY PETERSSON (M)	20
Anf. 27 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	20
§ 9 Svar på interpellation 2015/16:168 om sociala företag.....	21

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA	Prot. 2015/16:36
JOHANSSON (S).....	1 december
Anf. 29 ELISABETH SVANTESSON (M)	21
Anf. 30 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	22
Anf. 31 ELISABETH SVANTESSON (M)	23
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	24
Anf. 33 ELISABETH SVANTESSON (M)	24
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	25
§ 10 Svar på interpellation 2015/16:170 om	
arbetslöshetsmålet och Arbetsförmedlingens prognoser	25
Anf. 35 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	25
Anf. 36 ELISABETH SVANTESSON (M)	27
Anf. 37 JENNY PETERSSON (M).....	27
Anf. 38 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	28
Anf. 39 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	29
Anf. 40 ELISABETH SVANTESSON (M)	30
Anf. 41 JENNY PETERSSON (M).....	30
Anf. 42 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	31
Anf. 43 PATRIK BJÖRCK (S)	31
Anf. 44 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	32
Anf. 45 ELISABETH SVANTESSON (M)	33
Anf. 46 PATRIK BJÖRCK (S)	34
Anf. 47 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	34
§ 11 Svar på interpellation 2015/16:182 om nystartsjobb i	
småföretag	35
Anf. 48 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	35
Anf. 49 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	35
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	36
Anf. 51 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	37
Anf. 52 PATRIK BJÖRCK (S)	38
Anf. 53 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	39
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	39
Anf. 55 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	40
Anf. 56 PATRIK BJÖRCK (S)	41
Anf. 57 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	41
Anf. 58 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	42
§ 12 Svar på interpellation 2015/16:199 om slopade	
skyddsvallar för Sveriges ekonomi	42

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	42
Anf. 60 ANETTE ÅKESSON (M).....	43
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	44
Anf. 62 ANETTE ÅKESSON (M).....	44
Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	45
Anf. 64 ANETTE ÅKESSON (M).....	46
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	46
§ 13 Svar på interpellation 2015/16:201 om försämring av RUT-avdraget med anledning av obefintlig poolrengöring	47
Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	47
Anf. 67 ERIK ANDERSSON (M)	47
Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	48
Anf. 69 ERIK ANDERSSON (M)	48
Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	49
Anf. 71 ERIK ANDERSSON (M)	49
Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S).....	49
Ajournering.....	50
Återupptagna förhandlingar	50
§ 14 Svar på interpellation 2015/16:196 om studiehandledning på modersmål.....	50
Anf. 73 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	50
Anf. 74 DANIEL RIAZAT (V).....	52
Anf. 75 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	53
Anf. 76 DANIEL RIAZAT (V).....	54
Anf. 77 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	55
Anf. 78 DANIEL RIAZAT (V).....	56
Anf. 79 Utbildningsminister GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	56
§ 15 Bordläggning.....	57
§ 16 Anmälan om interpellationer	57
§ 17 Anmälan om frågor för skriftliga svar	58
§ 18 Anmälan om skriftliga svar på frågor	59
§ 19 Kammaren åtskildes kl. 18.21.	59